יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאַנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פּרייז 15 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 203 | Łódź, Czwartek, 31 sierpnia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאָדז, דאָנערשטאָג, ט' אלול תרצ"ג | № 203

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל.

פערענדיגט די גענעראַל-דעבאַטע

דער ציוניסטישער קאָנגרעס זאָל זיך פערציהען ביז מאָנטאָג. — די לינקע געגען אַ פּרעזידענט

פּ ר אָ ג, 30 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין דער פּאָליטישער קאָמיסיע פון קאָנגרעס איז באַטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגן אַל-וועלטליכען יודישען קאָנגרעס און שייכות מיט די פערבינדונגען פון דער גענפער קאָנפערענץ וואָס וועט דעם 5 סעפּטעמבער געעפענט אין פּראָג.

פּ ר אָ ג, 30 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין משך פון אַ גאַנצען טאָג קומען פאָר אין די קאָנגרעס-קולואַרען בעראַטונגען צווישען די פערשידענע גרופּירונגען וועגען שאַפען דעם נייעם יודישען עקזעקוטיוו.

ס'וועט אַרויסגערוקט די קאָנצעפּציע פון אַן עקזעקוטיוו אָהן אַ פּרעזידענט.

איין גרופּע פון די אַלגעמיינע פאָדערט אָבער, אַז נחום סאָקאָלאָוו זאָל ווייטער פערבלייבען אַלס פּרעזידענט.

די לינקע, דאַנעבען, זענען בכלל געגען נחום סאָקאָלאָוו אַלס פּרעזידענט און געגען אַ פּרעזידענט בכלל.

פּ ר אָ ג, 30 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט פאַרמיטאָג איז קיין פּלענאַר-זיצונג פון קאָנגרעס נישט פאָרגעקומען.

עס זענען פאָרגעקומען בלויז זיצונגען פון די קאָנגרעס-קאָמיסיעס.

פּ ר אָ ג, 30 (יט"א טעלעגראַפיש.

היינט נאָכמיטאָג איז פאָרגעקומען אַ פּלענאַר-זיצונג פון קאָנגרעס, אויף וועלכער עס איז פערענדיגט געוואָרען די גענעראַל-דעבאַטע.

ס'האָבען גערעדט: מאַרגאָליס (פּראָג) און ד"ר גאָטעסדינער.

דער ערשטער האָט שאַרף אָנגעגריפען די לינקע.

דאַן נעמט דאָס וואָרט דער עקזעקוטיוו-מיטגליד בערל לאָקער, וועלכער ענטפערט די רעדנער.

די רעוויזיאָניסטען — זאָגט דער רעדנער — קומען מיט נישט קיין גערעכטע טענות. זיי אַליין האָבען נאָר די גאַנצע צייט געשטערט די אַרבייט פון עקזעקוטיוו. דער עקזעקוטיוו האָט אין גרונד געפיהרט אַ רעאַלע פּאָליטיק און געגאַנגען אויפן וועג פון מיללוויגע פּאָליטישע דערגרייכונגען.

נאָך בערל לאָקער ענטפערט אָפּ די רעדנער דער עקזעקוטיוו-מיטגליד בראָדעצקי. דער רעדנער ווידמעט דעם רוב פון זיין רעדע די פאָרוואורפען פון ראַביי סטיפען ווייז און שעכטמאַן.

די גאַנצע אויפפאַסונג פון סטיפען ווייז איז אַ פאַלשע. זיינע פאָרוואורפען געגען די „לינקע" זענען נישט בעגרינדעט, און דעריבער זענען אויך זיינע קאָמפּלימענטען אויפ'ן חשבון פון ועד-עקזעקוטיוו פערדעכטיג. די ציוניסטישע פּאָליטיק מוז איצט זיין אַ פאָרזיכטיגע.

מיר געפינען זיך איצט אויפ'ן שייד-וועג. אין משך פון די נאָהענטסטע 5—10 יאָהר, וועלען זיך אויפן נאָהענטען מזרח אָפּשפּילען וויכטיגע געשעהנישען, וואָס וועלען האָבען פאַר אונז אַן אַנטשיידענדע בעדייטונג.

נאָך בראָדעצקין בעהט אַרויף אויף דער טריבונע נחום סאָקאָלאָוו, וועלכער דערגענצט זיינע פאָררעדנער.

נחום סאָקאָלאָוו ענטוויקעלט דעם פּראָגראַם פון וועלט-פערבאַנד פון די אַלגעמיינע ציוניסטען, וועלכע זענען געגען פּאַרטייאישקייט אין דער ציוניסטישער אַרבייט.

דאַן טרעט סאָקאָלאָוו אַרויס געגען דער קריטיק אויף די לינקע און רעדט וועגען דער גרויסער בעדייטונג פון די לייסטונגען פון די אַרבייטער פאַרן ארץ-ישראל-אויפבוי. די פאָרוואורפען, אַז זיי זענען מעהר סאָציאַליסטען ווי ציוניסטען, זענען נישט ריכטיג.

דאַן וואָרט דער רעדנער אָפּ די בעשולדיגונג מצד די מזרחי-רעדנער, אַז אין ארץ-ישראל קומט פאָר חלול שבת. דער שבת ווערט אומעטום אָפּגעהיט.

צום סוף אַפּעלירט סאָקאָלאָוו צו אַלע, אַז מען זאָל נישט נאָר רעדען וועגען שלום און אחדות נאָר מען זאָל זיך פּאַקטיש פעראייניגען, וואָס איז אַזוי נויטיג לטובת דער געמיינזאַמער אַרבייט פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים אין ארץ-ישראל.

מיט דער רעדע פון נחום סאָקאָלאָוו האָט זיך די גענעראַל-דעבאַטע פערענדיגט.

פּ ר אָ ג, 30 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש)

נעכטען ביינאַכט איז פאָרגעזעצט געוואָרען דער המשך פון דער גענעראַל-דעבאַטע.

ס'האָבען גערעדט בערל קאַצענעלסאָן און אבישר (א"י).

דער לעצטער האָט געשילדערט די שרעקליכע לאַגע פון די מזרח-יודען.

צום סוף האָט נאָך גערעדט אַ דעלעגאַט פון בעלגיען

פּ ר אָ ג, 30 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש)

אין די קאָנגרעס-קרייזען פערזיכערט מען, אַז צוליב דעם, וואָס דער קאָנגרעס האָט נאָך נישט בעוויזען צו ערלעדיגען פיל וועזענטליכע ענינים, וועלען זיך די קאָנגרעס-פערהאַנדלונגען פערלענגערן וואַהרשיינליך ביז זונטאָג, מאָנטאָג.

געפּלאַנטער בעשטאַנד פון עקזעקוטיוו

פּ ר אָ ג, 30 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש)

אין די קאָנגרעס-קולואַרען האָבען זיך פערשפּרייט קלאַנגען וועגען פערשידענע קאָמבינאַציעס פון אַ נייעם עקזעקוטיוו-צוזאַמענשטעל.

אין די נייע קאָמבינאַציעס ווערט ווייצמאַנס נאָמען נישט אַרויסגערוקט.

די אַלגעמיינע לעגען פאָר אַן עקזעקוטיוו פון 7 מאַן. דערפון זאָלען בעקומען די לינקע — 2, אַלגעמיינע — 3, ראַדיקאַלע — 1, און מזרחי — 1.

די לינקע געהען אָבער דערויף נישט איין. זיי לעגען פאָר: 3 לינקע, 2 אַלגעמיינע, דערוניטער זאָל איינער פון זיי זיין בראָדעצקי, 1 ראַדיקאַל און עווענטועל 1 פון מזרחי.

זיך געעפענט די סעסיע פון אַדמיניסטראַטיווען קאָמיטעט פון דער אַגענץ

ג ע נ ף, 30 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט האָט זיך אין גענף געעפענט די סעסיע פון אַדמיניסטראַטיווען קאָמיטעט פון דער אַגענץ.

די אונטערהאַנדלונגען וועגען דעם פּיסטיסיסטעם געהען אויף אַ גוטען וועג און ס'זענען פערהאַן אויסזיכטען, אַז זיי וועלען פערענדיגט ווערען אויף אַ פרידליכען אופן.

אינטערוועניץ אין וואַרשא

פון דעפּ. ווישליצקי און אדוו. ווייצמאַן וועגען דער אַנטיסעמיטישער אַגיטאַציע אין לאָדז

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאָניש)

היינט האָט דעפּ. ווישליצקי און ראַטמ. אדוו. יוסף ווייצמאַן פון לאָדז אינטערווענירט אין מיניסטעריום וועגען דער אַנטיסעמיטישער אַגיטאַציע אין לאָדז.

זיי זענען אויפגענומען געוואָרען פון באַ־טשעלניק פון דעפּאַרטאַמענט פאַר נאַציאָנאַלע־מינדערהייטען, סוכענעק, וועמען זיי האָבען איבערגעגעבען וועגען דער ווילדער אַנטיסעמיטישער העצע, וואָס ווערט לעצטענס געפיהרט אין לאָדז.

נאַטשעלניק סוכענעק האָט צוגעזאָגט זיך צו פעראינטערעסירען מיט די איבערגעגעבענע פאַקטען.

דער מלוכה-פּרעזידענט איז קראָקא

ק ר אָ ק ע, 30 (טעל.)

היינט אין אָוונד איז דאָ אָנגעקומען דער מלוכה-פּרעזידענט אין שייכות מיט די מלך סאָביעסקי-פייערונגען.

אַ לופט-פליה-קאַטאַסטראָפע

ל י י פּ צ י ג, 30 (ספּ. טעל.)

אויף דעם פליה-פּלאַץ אין האַלע האָט זיך דער'הרג'עט דער יונגער דייטשער פּילאָט שטיבער, אַרונטערפאַלענדיג פון 50 מעטער די הויך.

דער אַעראָפּלאַן איז אינגאַנצען צושמעטערט געוואָרען.

די סיבה פון דער קאַטאַסטראָפע איז דערווייל נישט פעסטגעשטעלט.

אָפּמאַך וועגען האַנדעלס-אויסטויש צווישען דייטשלאַנד און ארץ-ישראל?

בערלין, (יט"א). דער „דייטשער לאַנד־האַנדעלס־בונד" טיילט מיט, אַז עס איז געשלאָסען געוואָרען (?) אַן אָפּמאַך וועגען אימפּאָרט פון א"י־פּאָמעראַנצען קיין דייטשלאַנד. לויט דעם אָפּמאַך וועט דייטשלאַנד קויפען אין א"י אָראַנזשען אויף אַ סומע פון 8 ביז 10 מיליאָן מאַרק. א"י דאַגעגען וועט בעציהען אויף אַ דאָפּעלטער סומע אינדוסטריעלע אויסאַרבייטונגען פון דייטשלאַנד.

סיי די אָראַנזשען, וואָס זאָלען אימפּאָרטירט ווערען קיין דייטשלאַנד, סיי די אַרטיקלען וואָס דאַרפען עקספּאָרטירט ווערען קיין א"י, מוזען טראַנספּאָרטירט ווערען אויסשליסליך אויף דייטשע שיפען.

די דייטשע רעגירונג האָט בעשטימט אַ קאָמיסיע, וואָס זאָל פינאַנצירען דעם אָפּמאַך און צוגרייטען זיין ראַטיפיקאַציע.

דער „לאַנדהאַנדעלס־בונד" גיט צו, אַז פון די אימפּאָרט־צאָלען פון די א"י־אָראַנזשען וועט אין דער דייטשער מלוכה־קאַסע איינפליסען ½ מיליאָן מאַרק.

מכּוח דעם אימפּאָרט פון א"י-פּאָמעראַנצען אין דייטשלאַנד

בערלין, 30 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף דער אָנפראַגע פון יט"א-פאָרשטעהער האָט דער לאַנדעס-האַנדעלס-בונד (אַן אָפּטיילונג פאַר'ן האַנדעל ביי די נאַציס) ערקלערט, אַז דער אָפּמאַך וועגען אימפּאָרט פון ארץ-ישראל-אָראַנזשען קיין דייטשלאַנד איז נאָך נישט אָפּגעשלאָסען געוואָרען. ער איז אָבער אויף אַ גוטען וועג רעאַליזירט צו ווערען.

* * *

לאָנדאָן, 30 (יט"א טעלעגראַפיש)

דאָס ענגלישע קאָלאָניאַל-אַמט האָט ערקלערט, אַז עס איז איהם לגמרי נישט בעוואוסט פון אַן אָפּמאַך וועגען אימפּאָרט פון ארץ-ישראל-אָראַנזשען קיין דייטשלאַנד.

אַנטי-יודישער באָיקאָט אין דייטשלאַנד

בערלין, (יט"א). דאָס „אויזראַעליטישע פאַמיליען־בלאַט" טיילט מיט, אַז אין אַלע אַרישע געשעפטען און בעלזעקירכען זענען אויסגעהאַנגען געוואָרען אַנטי־יודישע באָיקאָט־מעלדונגען פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּאַרטיי אין בעלזעקירכען.

„פעראָרדנונג פון קרייז־אַמט פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי אין בעלזעקירכען.

„די דאָזיגע פעראָרדנונג דאַרף אויסגעהאַנגען ווערען אין אַלע קריסטליכע געשעפטען.

„[illegible] אַלע מיטגלידער פון דער נ"ס. ד.אַ.פּ. און פון די [illegible] אונטערגעאָרדענטע קערפּערשאַפטען איז שטרענג פערבאָטען אַריינצוגעהן אין יודישע געשעפטען און וואַרען־הייזער.

„עס איז אַן עהרען־פראַגע פאַר אַלע דייטשען צו מאַכען זייער קניות אויסשליסליך אין דייטשע געשעפטען, פערלעצונגען פון דער דאָזיגער פעראָרדנונג ווער עס זאָל זיי נישט בעגעהן, וועלען בעשטראָפט ווערען מיט אויסשלוס פון דער פּאַרטיי.

„דאָס דאָזיגע געשעפט איז ריין דייטש".

הערמאַן בערנשטיין רעזיגנירט פון דער אַמעריקאַנער באָטשאַפט אין אַלבאַניען

ווין, (יט"אַ). פון טיראַנאַ, דער הויפּט־שטאָט פון אַלבאַניען, ווערט מיטגעטיילט, אַז הערמאַן בערנשטיין, דער בעקאַנטער יודיש־אַמעריקאַנער פּובליציסט האָט רעזיגנירט פון זיין אַמט אַלס אַמעריקאַנער באָטשאַפטער אין אַלבאַניען. הערמאַן בערנשטיין קעהרט זיך אום סוף סעפּטעמבער קיין אַמעריקאַ.

העריאָ קומט מאָרגען קיין מאָסקווע

מ אָ ס ק ו ע, 30 (ספּ. טעל.)

אויף דעם 1 סעפּטעמבער ווערט דאָ אָפּגעוואַרט העריאָ.

דעמזעלבען טאָג קומט אָן, נאָכ'ן איבעררייזען זיין אורלויב, דער אויסערן-קאָמיסאַר ליטווינאָוו.

צום יודישען וועלט=קאנגרעס אין גענף

פאהרען ארויס דעלעגאטען פון „אגודה״, פאלקיסטען, סוחרים און האנדווערקער

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאָניש)

צום יודישען וועלט־קאָנגרעס, וועלכער ווערט געעפענט אין גענף, פאָהרען אַרויס, פון דער אגודה־פראַקציע און פּרעסע מאַזור פון צענטער. סוחרים־פאַראיין — דעפ. ווישליצקי און שערעשעווסקי, פון די האַנדווערקער — ס. ראַסבערג, פון די פאָלקיסטען זאָל פאָהרען רעדי. וואָלקאָוויטש. ס'פאָהרען אויך די זשורנאַליסטען טורקאָוו און שוואַלבע.

אינטערווענץ אין דאנציג

וועגען די מיסברויכען בנוגע די פוילישע בירגער

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאָניש)

היינט האָט דער פערטרעטער פון דעם גענ. קאָמיסאַר פון פוילען אין דאַנציג, ד״ר סטעפאַן לאַליצקי אינטערווענירט ביים סענאַט-פּרעזידענט ראַושינג וועגען די מיסברויכען פון די אַדמיניסטראַציע-אָרגאַנען לגבי די פוילישע בירגער.

ראַושינג האָט צוגעזאָגט צו ערלעדיגען די מיסברויכען לויט די פּרינציפּען פון דער גלייכבערעכטיגונג פאַר די פוילישע בירגער אין דאַנציג.

היטלערלענדישע „גוטמוטיגקייט״

בערלין, 30 (ספּ. טעל.)

בעת אַ מחלוקה אין אַ לאָקאָמאָטיוו היינטער דאַרמשטאַט, האָט דער מאַשיניסט אַרויסגעוואָרפען אויפ'ן וועג דעם הייצער, וועלכער איז שווער באַשעדיגט געוואָרען.

דער מאַשיניסט איז אַרעסטירט.

קאנצענטרירונג פון סאוויעטישן מיליטער אין סיביר

פּאַריז, 30 (ספּ. טעל.)

„האַוואַס״ איז מודיע, אַז יאַפּאַן פאָלגט נאָך מיט גרויס פאַראינטערעסירונג די קאָנצענטראַציע פון דעם רוסישען מיליטער אויף סיביר.

די יאַפּאַנישע מיליטער-ספערען האַלטען, אַז די קאָנצענטראַציע פון'ם סאָוויעטישען מיליטער אויפ'ן ווייטען מזרח איז מעגליך אַ דאַנק דעם, וואָס די סאָוויעטען האָבען געשלאָסען אַ ריי ניט-אַגרעסיע-פּאַקטען מיט אַ ריי אייראָפּעאישע מלוכות.

די דאָזיגע קאָנצענטראַציע רופט דערווייל נישט אַרויס קיין אומרוהיגקייט, אָבער מחמת דער איצטיגער פּאָליטישער סיטואַציע אין מאַנדזשוריען, פאָלגט זי יאַפּאַן נאָך מיט גרויס פאַראינטערעסירונג

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעציאַליסט פאַר ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאַנאַ 7, טע. 141-32.

נעהמט אָן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאָכמ. און פון 5–8 אָוענד, זונטאַג פון 9–11 בייטאָג.

ארויסגעגנב'עט א היטלעריסט

פון דער עסטרייכישער טורמע אין אינסברוק

ווין, 30 (ספּ. טעל.)

גאַנץ עסטרייך געפינט זיך היינט אונטערן איינדרוק פון'ם דרייסטען אופן פון אַרויסגנב'ענען דעם אָנפיהרער פון די טיראָלער היטלער־אָוועס, פראַנץ האָפער פון דער אינסברוקער תפיסה. האָפער איז אין דער דאָזיגער טורמע געזעסען פון'ם 12 יוני אָן, בעת עס איז דורכגעפיהרט געוואָרען אַן אַטענטאַט אויפ'ן היימווער־אָנפיהרער, ד״ר שטיידלע.

היינט, אַרום 1 בייטאָג איז צום טורמע־טויער צוגעפאָהרען אַ פּאַסאַזשיר־אויטאָ, פון וועלכען עס זענען אַרויס צוויי מענער, געקליידעט אַלס היימווערער־ריסטען, וואָס פיהרען אויס די פונקציעס פון פּאָליטישער פּאָליציי און אין פערשוין ציוויל געקליידעט.

די אָנגעקומענע האָבען דערקלערט, אַז זיי האָבען מיטגעבראַכט אַן אַרעסטאַנט, וועלכען זיי דאַרפען אַריינזעצען אין טורמע. ווען מ'האָט זיי געעפענט דעם טורמע־טויער האָבען זיי זיך אַרויפגעוואָרפען אויפ'ן שומר און איהם ענטוואָפענט. באַלד נאָך טע־אָריזירען די איבעריגע וועכטער, האָבען זיי צוגענומען די שליסלען, און אַרויסגעפיהרענדיג האָפערן פון דער טורמע, האָבען זיי זיך אַריינגעזעצט צוריק אין'ם אויטאָ, און שנעל אַוועקגעפאָהרען.

צווישען שטיינאַך און גריס האָט זיך אַ זשאַנדאַרם געפּרובט צו פערהאַלטען דעם אויטאָ און האָט איהם צוויי מאָל נאָכגעשאָסען. די ענטלאָפענע האָבען דאַן אָפּגעשטעלט דעם אויטאָ און זיך צופוס געלאָזט לויפען צו דער איטאַליענישער גרעניץ. אין דער פינסטערניש האָט דער זשאַנדאַרם, וואָס האָט זיי נאָכגעיאָגט שנעל פערלוירען דייער שפּור, פון די בלוט־שפּורען אין אויטאָ און אויפ'ן וועג קאָן מען דרינגען, אַז איינער פון די היטלעריסטען איז פערוואונדעט געוואָרען.

די מאַכט האָט אַלאַרמירט אַלע גרעניץ־פּאָסטענס וועגען דעם, אַז האָפער איז ענטלאָפען. די גאַנצע בעוועגונג אויף דער איטאַליענישער און ביירישער גרעניץ איז אָפּגעשטעלט. עס זענען אויך אַדורכגעפיהרט געוואָרען מאַסען־אַרעסטען פון היטלער־אָוועס אין גאַנץ טיראָל. ביז 8 אינדערפריה האָט מען אַרעסטירט העכער 70 פּערזאָן.

9 טויזענד מיליציאנטען

אויף דער וואַך פון זיכערקייט אין עסטרייך

לאָנדאָן, 30 (ספּ. טעל)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער הסכמה פון די געחתמ'עטע אויפ'ן סאַן־זשערמענער טראַקטאַט אויפ'ן איינפיהרען אין עסטרייך צוואַנגס־מיליטער־דינסט און אויפ'ן שאַפען אַ נאַציאָנאַלע מיליציע, איז דער „דעילי טעלעגראַף״ מודיע, אַז די דערלויבעניש אויף צו רעקרוטירען פון 8 ביז 9 טויזענד מיליציער מיטגלידער איז גילטיג אויף איין יאָהר.

די גרויסמאַכטען זענען איינגעגאַנגען אויף צו שאַפען אַ מיליץ מחמת דער סכנה'דיגער איבערלי־כער לאַגע.

אויב די סכנה וועט אין משך פון יאָהר פערשווינדען, וועט די דערלויבעניש צוריקגעצויגען ווערען.

פויליש-רומענישע האנדעלס-קאנווענץ

איז נעכטען אונטערגעשריבען געווארען אין בוקארעשט

בוקאַרעשט, 30 (ספּ. טעל:)

היינט איז דאָ אונטערגעשריבען געוואָרען די פויליש=רומענישע האַנדעלס־קאָנווענץ, וואָס רעגולירט דעם סחורות-אויסטויש אויפ'ן יסוד פון געגענזייטיגע קאָנטינגענטען.

רומעניען האָט בעקומען אַ קאָנטינגענט אויף פרישע אויבס, אויף אייל-צמחים, לעדערס, צעלאָ־לאָיד.

פוילען האָט בעקומען קאָנטינגענטען בנוגע רויה=שטאָפען, האַלב=פאַבריקאַטען, קאָקס=קוילען, צינק, גאַרן און גענוצטע רעדער פון דער נאַפט=אינדוסטריע.

די דאָזיגע קאָנווענץ האָט דעם צוועק אויס=צוגלייכען סחורות צווישען ביידע לענדער.

ראוונער דייטש קלאגט אן אין געריכט יודען

פאַר פערשפּרייטען קלאַנגען, דאַס ער איז אַן אָנהענגער פון היטלערן

ראָוונע. (יט״א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער באָיקאָט־בעוועגונג געגען דער היטלעריסטישער דייטשלאַנד זענען אין ראָוונע פערשפּרייט געוואָרען קלאַנגען, אַז דער זוהן פון היגען דייטשען קינאָ־אינהאַבער ה' בערענדט (אַ סטודענט פון לעמבערגער אוניווערזיטעט) איז אַן אָנהענגער פון היטלערן און האָט אויך אַ שייכות צו די בעקאַנטע אין דער צייט עקסצעסען אַנטי־יודישע געשעהענישען אין לעמבערג.

די טעג האָט ה' בערענדט פערפיהרט אַ פּראָצעס געגען 3 ראָוונער יודען פאַר פערשפּרייטען בעגען איהם אַזאַ בלבול.

דער פאָטער פון סטודענט ה' בערענדט האָט זיך אויך געווענדעט מיט אַ ביטע קיין לעמבערג, ווען צוצושיקען איהם די „שוואַרצע ליסטע״, אין וועלכער עס פיגורירען די נעמען פון די בעטייליגטע אין דיינער צייט אין די עקסצעסיווע אַנטי־יודישע אַרויסטרעטונגען אין לעמבערג, כדי צו בעווייזען, אַז זיין זוהן פיגורירט נישט אויף דער דאָזיגער ליסטע.

באנוועל-שרפה הינטער ברעמען

בערלין, 30 (ספּ. טעל.)

נעכטען אין אָוענד איז אין איינעם פון די גרויסע באַנוועל־סקלאַדען הינטער ברעמען אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה.

עס זענען פערברענט געוואָרען ריזיגע זאַפּאַסען פון רויהען באַנוועל. דער היזק בעטרעפט אַנ'ערך אַ האַלבען מיליאָן מאַרק.

אַזוי ווי אין די לעצטע וואָכען חזר'ן זיך אָפט איבער די שרפות הינטער ברעמען, איז מען זיך משער, אַז מ'האָט דאָ צו טון מיט אַן אָרגאַניזירטער סאַבאָטאַזש־אַקציע.

נומערוס-קלויזוס אין האלאנד

האַאַג, 30 (ספּ. טעל.) אַ היגע צייטונג דערוויסט זיך, אַז בקרוב דאַרף אַריינגעבראַכט ווערען אַ געזעץ־פּראָיעקט, וואָס וועט דערמעגליכען צו בעגרענעצען די צאָל פרעמדע סטודענטען אין אַלע האָלענדישע הוכשולען.

עקספּארט-מעגליכקייטען פון פוילען קיין ארץ-ישראל

וואַרשאַ, (י.ט.א.) די פויליש-פאַלעסטינישע האַנדעלס-קאַמער טיילט מיט, אַז אויפ'ן אדרעס פון דער קאַמער זענען אָנגעקומען פאָלגענדע אָפערטען:

א פירמע אין ארץ-ישראל זוכט ליפעראַנטען פון טעקסטורע. מוסטערען קען מען זעהען אין דער קאַמער.

א ארץ-ישראל-פירמע וויל אימפּאָרטירען א 50 עסטרען קוואַנטום. געגוזען-שמאַלץ.

א ארץ-ישראל-פירמע, וואָס האָט אַן אָפּטיילונג אין באַגדאַד, זוכט פערטרעטונגען פון אַלע פוילישע אַרטיקלען.

גענויערע אינפאָרמאַציעס צו בעקומען ביים האַנדעלס=רעפעראַט פון דער פויליש-פאַלעסטינישער האַנדעלס-קאַמער, טראַוגוטאַ 10.

נאך וועגען דעם דייטש-פאלעס-טינער האנדעלס-אפמאך

לאָנדאָן, (י.ט.א.) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם קאָמוניקאַט, וואָס איז פערעפענטליכט געוואָרען דורך דעם דייטשען לאַנד-האַנדעל-בונד וועגען אַ האַנדעלס אָפּמאַך צווישען דייטשלאַנד און א״י, האָט זיך דאָס י.ט.א. ביוראָ געווענדעט נאָך אינפאָרמאַציעס צו די פאַראינטערעסירטע קרייזען, די אין בעטראַכט קומענדע יודישע קרייזען אין לאָנדאָן ווי אויך אין א״י, האָבען אין זייער ענטפער צו דער יט״א מיטגעטיילט, דאָס ביז איצט איז די דאָזיגע יודישע קרייזען וועגען אַזאַ אַרט אָפּמאַך גאָרנישט בעוואוסט.

Dr Wajnberg

ספּעצ. פון לונגען, האַרץ און סקלעראָז-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–4, 8–9 אָוו.

זאל פילהארמאניע

נאַרוטאָוויטשאַ 20

פרייטאג, דעם 1-טען סעפּטעמבער — 7 אָוונט פּינקטליך און צומאָרגענס שבת, פּ׳ תצא 2-טען סעפּטעמבער — 9 פריה

וועט דער וועלט=בעריהמטער אויבער=קאַנטאָר פון וואַרשאַוער סינאַגאָגע

משה קוסעוויצקי

דאַווענען קבלת=שבת, שחרית און מוסף מיט אַ גרויסען כאָר אונטער דער ליישונג פון בעוואוסטען דיר. הערץ רובין

די הכנסה איז בעשטימט לטובת דעם לאָדזער „מושב זקנים״, פּאָמאָרסקאַ 54.

בילעטען ווערען פערקויפט ווערען נור ביז ליכט=צינדען. — פאַר פרויען ספּעציעל רעזערווירטע פּלעצער. — בילעטען צום פּרייז פון 80 גר. אָן צו בעקומען אין „זקנים-הויז״, פּאָמאָרסקאַ 54, טערקישער קאָנדיטאָריי פּיעטריק. עק פּאָלודניאָוואַ, ביי נתן פּאַרבער, אַגראָדאָוואַ 2 (באַר וואַרשאַווסקי), ביי נתן פּאַרבער, נאָוואָמיעסקאַ 19 און אין קאַסע פון „פילהאַרמאָניע״.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אָן שטענדיגע אויגען - קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונט.

פאַר גאָלד, ביזשוטעריע און לאָמבאַרד- קוויטעס צאָהלט די העכסטע פּרייזען

אליזאַר פּיאַלקאַ

פּיעטריקאָווער 7.

וויכטיג פאַר דער אָרימער לאָדזער בעפעלקערונג

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז ס'איז ערעפענט געוואָרען דאָס

אמבולאטאריום

ביים פאַראיין „מלבוש ערומים״

שעניעוויטשאַ 3/5,

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן אָרט פון 9 פריה ביז 7 אָוו. שיקט אויך אַרויס דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען מיט וויזיטען אַהיים

נעהמט אויך אָן געבורטען און אַלע אַרט אַנאַליזען. מינימאַלע אָפּצאָה-לונגען. די פערוואַלטונג.

ליכט אויף שבת דער מאַשין

ווערען אָנגענומען אויסצוגייען ביי ג. נאַרדמאַן, שרודניעסקאַ 8

ד״ר ל. שיפמאן

זשעלאַנאַ 3

צוריקגעקעהרט

Dr. med. B. ROBINSON

צוריקגעקעהרט

10 פּיעטריקאָווער 10

טעל. 131-86

נעמט אָן פון 3–4 נאָכמ. און 7–8 אָוו.

געגען שוויס פון די פיס

צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער וועלניאַרזש, סטאַרי רינעק 1.

אונזער חשוב'ען וויצע-פּרעזעס ה׳ ראובן עדעלשטיין דריקען מיר אויס דעם טיפסטען בייליד, צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכער מוטער

נ״ע לאה עדעלשטיין

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

די פערוואַלטונג פון יודישע הילפס-פאַראיין „עזרת עניים״

לאָדז, אַלעקסאַנדריסקאַ 19, טעל. 237-76.

4481

צאָהן-אַרצט

St. Gelberg

14 זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108-33

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 10–2 און פון 4–7 אָוו.

Dr. med. Haltrecht

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

צוריקגעקעהרט

נעמט אָן פון 8–11 פריה, פון 1–2 מיטאָג און פון 5–9 אָוונט, זונטאָג פון 10–1 בייטאָג

אַלע אַרט אַנאַליזען.

פאַר אַרבייטסלאָזע לעמשניצע-פּרייזן:

„ניי'ער פאלקסבלאט"

לאדז. 31 אויגוסט 1933

לארד מעלטשעט אפעליערט... צו די געפיהלען פון דער היטלער-רעגירונג

קארעספאנדענץ פון פראג

אין פראכטיגן זאל פון האטעל זענען מיר זיך צונויפגעקומען אנ'ערך פופציג מאן. אויסשליסליך פארשטייער פון דער פרעסע. דער גרעסטער טייל פון דער אויסלענדישער. עס איז ערשט עלף א זייגער פארמיטאג, אבער די גרויסע זשיראנדאלען פון זאל זייען העל באלויכטען, ארום לאנגען טיש זענען אויסגעזעצט די זשורנאליסטען. בלויז די ערטער פון אויבען זענען נאך נישט פארנומען.

קורץ נאך עלף קומען אן די פארשטייער פון מכבי - פרעזידיום, דער עהרען-פרעזעס פון מכבי לארד מעלטשעט, אין דער בעגלייטונג פון עטליכע מיטגלידער פון פרעזידיום.

די קאנפערענץ עפענט דר. יוסטיץ, דער פארשטייער פון מכבי אין דער טשעכאסלאוואקיי און דאן נעהמט דאס ווארט לארד מעלטשעט.

ער רעדט אין אנהויב וועגן ציל פון זיין קומען קיין פראג. ער איז געקומען אויפ'ן קאנגרעס פון מכבי. ער רעדט וועגן די צילען פון דער מכבי-בעוועגונג. דאס איז נישט קיין בעוועגונג, וועלכע האט אין זין בלויז פיזישע ערציהונג. מכבי וויל ערציהען א פולווערטיגען יודישען בירגער.

אבער איבער דער טעמע פערהאלט ער זיך נישט לאנג. געשיקט גייט דער רעדנער איבער פון דער פראגע פון פיזישער ערציהונג צו אלגעמיין-געזעלשאפטליכע פראבלעמען.

די פאליטישע קארעספאנדענטען פון די בלעטער האבען ריכטיג פאראויסגעפיהלט אינטערעסאנטע פאליטישע ערקלערונגען און דעריבער זענען זיי אלע כמעט געקומען אויף דער קאנפערענץ, וועלכע האט, דאכט זיך, געוואלט זיך בעשעפטיגען מיט ענינים פון פיזישער ערציהונג און פון ספארט.

לארד מעלטשעט איז דאך געווען דער פיהרער פון דער באיקאט-אקציע געגען דייטשלאנד און ער וועט דאך מסתם נישט דורכלאזען די געלעגענהייט וועגען דער פראגע צו רעדען, ווען ער געפינט זיך אין פראג, אין דער שטאט, וואו עס קומט פאר דער קאנגרעס, און אויף וועלכער עס זענען איצט געווענדט אלעמענס אויגען. די זשורנאליסטען האבען זיך נישט גענארט. ספארט איז דא נאר געווען א מין הקדמה אנ'אריינפיהר צו אנדערע וויכטיגערע פראגען.

שוין נישט איין מאל זענען די יודען אויפ'ן לאנגען שטח פון זייער געשיכטע געווארען פערפאלגט, זאגט לארד מעלטשעט, אבער די פערפאלגונגען האבען נישט געבראכען דעם גייסט פון פאלק. אין דייטשלאנד זענען מיר עדות פון רדיפות, וועלכע האבען פאסירט סיידען מיט עטליכע הונדערט יאהר צוריק. דאס איז געווען אין שפאניען דער איצטיגער רעושים פון שפאניען הערמאנט די דאזיגע צייטען נישט מיט פרייד, איך דענק אז אויך אין דייטשלאנד וועלען קומען אנדערע צייטען, אנדערע רעגירונגען, וועלכע וועלען זיך נישט פרייען פון דעם, וואס עס פאסירט איצט דארט.

אייראפע איז איצט אנ'ערב רב פון פעלקער, וועלכע לעבען נישט אין שלום. מיר שטייען אלץ פאר דעם געשפענסט פון א נייעם קריג. די פעלקער קאנען אבער נישט קיטעווען דעם שלום מיט יודיש בלוט. די והאקסענדע כוואליע פון אנטיסעמיטיזם וועט מוזען זיך אפשטעלען. אויף וויפיל עס גייט וועגען די געשעהענישען אין דייטשלאנד, איז די איינציגע רעטונג פאר די דארטיגע יודען — פאלעסטינע.

די דייטשע פרעסע פערשפרייט לעצטענס די ידיעה, אז איך האב בדעה צו ארגאניזירען א נייעם אנטי-דייטשען ווירטשאפטליכען באיקאט, דאס איז נישט אמת. מיר יודען האבען אנגעווענדעט דאס שארפסטע געווער, וואס מיר האבען געהאט אין אונזער רשות געגען אונטערדריקונג און פערפאלגונג, אבער דאס פראבלעם פון די דייטשע יודען וועט זיך לאזען לעזען בלויז אויף א קאנסטרוקטיווען וועג און די רעאליזאציע דערפון קאן געשעהן נאר מיט דער הילף פון דער דייטשער רעגירונג. איך בין איבערצייגט דאס די דייטשע רעגירונג וועט אנערקענען אז ס'איז אונמעגליך צו דעגראדירען א האלבען מיליאן מענשען צו דער מדרגה פון קנעכט און צונעהמען ביי זיי דאס פערמעגען און די מעגליכקייטען צו לעבען (דער הויכגעשטעלטער לארד און דער פריש-געבאקענער יוד, הייסט עס, זעהט די ישועה פון די יודען אין דייטשלאנד, אין גוטען ווילען פון היטלערן און גערינגען. מכוח זיין אנטייל און שייכות צום ווירקליכען קאמף פאר דער עקזיסטענץ פון דייטשען און איבערהויפט יודישען כלל האבען מיר געלעבט אין א טעות; ער, דער פארשטייער פון ענגלישען כעמישען טרעסט, האלט מער נישט פון אזעלכע קאמפס-מיטלען ווי עס איז דער באיקאט, דאס איז זעהר וויכטיג פעסטצושטעלען כדי נישט צו מאכען זיך קיין איבעריגע אילוזיעס מכוח דער הילף וועלכע די יודען קאנען ערווארטען פון דעם לארד און פון אנדערע. די רעד.).

עס איז פערהאן בלויז איין לעזונג פון דאזיגען פראבלעם, דאס איז די קאארדינירטע עמיגראציע פון דער יודישער יוגענד פון דייטשלאנד קיין ארץ-ישראל, איך וויל אנטיילנעהמען אין אט דער גרויסער זאך און איך אפעליר צו דער דייטשער רעגירונג זי זאל דערצו צושטעהן מיט דער געהעריגער מאס גערעכטיגקייט און הילף, כדי מיט איהר אונטערשטיצונג זאלען מיר געפינען א צוקונפט פאר דעם יונגען דור פון די דייטשע יודען.

עס איז אנ'אבסורד צו בעהויפטען אז איך, אמאל

כער האב אלעזכע פעסטע בעציהונגען מיט דייטשלאנד, זאל זיין א שונא פון דייטשען פאלק. איך בין נישט קיין שונא פון דייטשלאנד, איך בין בלויז א פריינד פון די יודען. די דייטשען קאנען נישט זאגען: מיר וועלען העלפען די יודען פון דייטשלאנד און די יודען פון בריסעל וועלען מוזען קויפען אונזערע סחורות. די לעזונג פון דער פראגע מוז קומען פון דער דייטשער זייט.

אין איצטיגען מאמענט, האט לארד מעלטשעט ווייטער געזאגט, קומען אין פראג פאר צוויי קאנגרעסען: דער קאנגרעס פון מכבי און דער ציוניסטישער. ביידע געפינען די לעזונג פון דער יודען-פראגע אין פאלעסטינע.

דערמיט האט דער לארד געענדיגט זיינע אויספיהרונגען. די אנוועזענדע זשורנאליסטען האבען דאן געשטעלט פראגען. דער לארד האט אויף די פראגען געענטפערט זעהר דיפלאמאטיש: א מאל מיט איין ווארט אדער נאר מיט א שמייכעל.

— וואס דענקט איהר וועגען דער צוזאמענארבייט מיט דער מאנדאטען-רעגירונג?

— די ענגלישע רעגירונג איז פאר'ן סיסטעם פון ביסלעכווייזען אויפבוי, אבער די סיטואציע פאר דער'ס שנעלע און ענערגישע ארבייט.

— צי וועט מכבי גיין אויף דער ליניע פון די רעוויזיאניסטען אין דער ריכטונג פון פערשארפען די אקציע געגען דייטשלאנד?

— מכבי איז נישט קיין פאליטישע ארגאניזאציע, אבער יעדער יוד מוז ערפילען זיין פליכט.

— וועגען וואס וועט איהר רעדען מארגען בעת אייער וויזיט ביי דאלפוס'ן?

דער לארד גיט א שמייכעל און ענטפערט שטארק דיפלאמאטיש: איך קאן דאך היינט נישט דערציילען וועגען דעם, וואס איך וועל רעדען מארגען...

— פארוואס איז די מכביאדע וועלכע האט לכתחילה געוואלט פארקומען אין רומעניען אין דער לעצטער מינוט אפגערופען געווארען?

— אויף דער פראגע וואלט איך בעסער וועלען נישט ענטפערען...

— פארוואס איז נישט צושטאנד געקומען די קאנפערענץ וועגען באיקאט פון דייטשלאנד. וועלכע איהר האט געהאט צונויפגערופען?

— אין סעפטעמבער וועט פארקומען אנ'אלוועלטליכע יודישע קאנפערענץ, דער באיקאט פון דייטשלאנד וועט זיין איינע פון די פראגען, וועלכע וועלען אויף דער קאנפערענץ בעהאנדעלט ווערען. איך האלט, אז דאס וועט זיין גליכער, אויב געגענפאל וואלטען מיר געהאט א רייהע קאנפערענצען וועגען דערוועלבער פראגע.

— צי איז מעגליך א גרויסע עמיגראציע קיין ארץ-ישראל אויב ענגלאנד מאכט שווערינקייטען און בעגרענצונגען ביים ארויסגעבען די סערטיפיקאטען?

— מען דארף האפען אז נישט נאר עס וועט פערגרעסערט ווערען די צאהל סערטיפיקאטען, נאר עס וועט ארויסגעגעבען ווער'ען א ניי געזעץ אויף דער איצטיגער קריזיס-צייט.

— אין צייטונג האט געשריבען, אז איהר האלט זיך האבען אויסגעדריקט, דאס אין פאלעסטינע וואלט איהר זיך געשטעלט אויף דער זייט פון די ארבייטער.

ווידער א דיפלאמאטישער ענטפער

— איך בין נישט קיין זעהר הייסער פארטייי מענש.

ר. ג.

דער באיקאט מוז ווייטער געפיהרט ווערן

מיט דער גרעסטער שטרענגקייט געגען די „היימישע" פעררעטער און קאנטראבאנדיסטען!

שוין ביי דעם עפנען די באיקאט-קאנפערענץ, וואס האט בעדארפט פארקומען מיט עטליכע חדשים צוריק אין לאנדאן אונטער דעם פארזיץ פון לארד מעלטשעט, — איז קלאר געווארען, אז עס פיהרען זיך צווישען פערשידענע יודישע עסקנים (בעפולמעכטיגטע?) און — היטלערן „אונטערהאנדלונגען" מכוח געוויסע „הנחות" פאר די פעראומגליקטע דייטשע יודען.

גאנץ קלארע רמזים וועגען דעם זענען אויך געווארפען געווארען ביי דער בעטראכטונג פון דער באיקאט-אקציע געגען דייטשלאנד אויף דער זיצונג פון דעם ענגלישען „באארד אף דעפוטיז", אדער אין דעם ועד פון אלע ענגלישע יודישע מוסדות... איך האב דאן אין א רייהע ארטיקלען זיך געקליגט צו דערוויזען, אז מיר, יודען, בכלל קענען צוליב וועלכע עס איז נישטיגע „הנחות" מצד היטלערן בשום אופן אויף קיין האר נישט אפלאזען אדער אפשוואכען אונזער קאמף געגען איהם, וועלכער מוז ווייטער געפיהרט ווערען ביז צו דער רעכטליכער גלייכשטעלונג פון די דייטשע יודען מיט זייערע „טעאוטאנישע" מיטבירגער!...

לסוף האט זיך אויף דעם 18-טען ציוניסטישען קאנגרעס אויפגעקלערט, אז „אונטערהאנדלונגען" מיט היטלערן זענען אין דער אמת'ן געפיהרט געווארען. אין דעם מאמענט, ווען איך שרייב די דאזיגע שורות, איז נאך פאר מיר נישט קלאר: ערשטענס, ווער האט געפיהרט די דאזיגע אונטערהאנדלונגען און, צווייטענס, צי פאדערט נישט היטלער מצד יודען הנחות פאר זיינע „הנחות"...

איך האב די גרעסטע אכטונג און צוטרוי צו דעם ציוניסטישען קאנגרעס, אבער דער ענין איז אזוי פאר אונז אלעמען, פאר אלע יודען, וויכטיג, דאס איך קען זיך נישט דערווארטען ביז צום סוף פון די קאנגרעס-אינפארמאציעס און געפין פאר מיין חוב ארויסצוזאגען זיך שוין איצטער מכוח דעם.

דער גאנצער ענין שטעלט זיך מיר פאר אזוי: די אויפרעגונג אין דער וועלט מחמת די נישט-דערהערטע רדיפות אויף יודען מצד דער דייטשער היטלעריסטישער רעגירונג, וועלכע האלטען זיך אין איין פערשטארקען און פערשארפען, — האט זיך נישט נאר נישט געלייגט, נאר וואקסען אן, ווי עס דוכט זיך, אלץ מעהר. ווער עמיצער וועלען אדער נישט, מוז די דאזיגע שאלה, מוז דער דאזיגער דייטשער חוזק מאכען פון די עלעמענטארע התחייבות'ן פון א מלוכה לגבי איהרע בירגער, — ארויפשווימען אויף דער סעפטעמבער-סעסיע פון דעם פעלקערבונד אין זשענעווע. עס וועט דאס מאל זיין שווער פאר דער פעלקערליגע אפ'פטר'ן די דייטשע יודען און די יודען בכלל מיט פראטעסטען, וואס זענען קיינעם צו גארנישט מתחייב... די פעלקערליגע, אויב זי וויל אדער נישט, וועט מוזען דאן אריבערגיין צו וועלכע עס איז מעשים, כדי צו מאכען אויף דער דייטשער רעגירונג נישט נאר א מאראלישען דרוק, וועלכען זי קען גארנישט פיהלען, נאר א פאליטישען, עקאנאמישען אדער אנ'אנדערען ענערגישען דרוק, וועלכען אפילו אזא היטלער זאל דערפיהלען! פאר אזא דרוק אין איצטער חוצדעם די בעסטע צייט, ווייל די דייטשע עקאנאמישע און פינאנציעלע לאגע פערערגערט זיך פון טאג. איינע פון די וויכטיגסטע סבות פון דער דאזיגער ערשיינונג איז דער באיקאט פון יודען און נישט-יודען, וואס ווערט געפיהרט, הגם לײדער צו שוואך, געגען דייטשלאנד. איטלעכע פערשפרייטונג און פערשטארקונג פון באיקאט רופט ארויס באלד א פערערגערונג פון דער דייטשער עקאנאמישער לאגע. יודען האבען אין זייער האנד א כלי-זיין, וואס איז א סך ערנסטער, איידער מען מיינט...

דאס אלץ מוז דעם דייטשען קליינקעפעל-דיגען דיקטאטאר מאכען גרויסע זארג. דעריבער גייט ער איין אויף לפי ערך קליינע הנחות פאר די דייטשע יודען. כדי צו קענען אויף דער זיצונג פון דער פעלקער-ליגע און בכלל אלעמען, וואס „דערעסען" איהם מיט פראטעסטען, „עצות" וכדומה — צו ענטפערען: „מיט יודען בין איך שוין דורכגעקומען"! חוצדעם מיינט ער דערמיט אויך לכל הפחות אפצושטעמפען דעם יודישען באיקאט!...

פון דאנען נעהמען זיך די „אונטערהאנד-לונגען", וועלכע עס פיהרען געוויסע „פערמיטלער" מעגליך אפילו מצד מיטגלידער פון דער פעלקער-ליגע, וועלכע האט מורא, דאס די יודיש-דייטשע שאלה זאל איהר נאהענטסטע סעסיע אזוי אומ-פרוכטבאר מאכען, ווי איהר לעצטע סעסיע איז אומפרוכטבאר געמאכט געווארען דורך רוזוועלט'ס אינפלאציע-פאליטיק און היטלערס שאוויניזם.

די פעלקערליגע וויל פטור ווערען פון א „קלאפאם", וואס שטייט איהר, ווי זי מיינט, שטערענד אין וועג...

על כל פנים קענען מיר, יודען, אויף הנחות מצד היטלערן נאר דאן איינגיין, ווען די דאזיגע הנחות זאלען בעדייטען א נייעם קורס לגבי די דייטשע יודען און קודם כל מוז זיך די דייטשע רעגירונג אפזאגען פון איהר ראסען-פאליטיק און אפרופען אלע יודיש בעגרעניצונגען, וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען אויפ'ן סמך פון דעם „ארייער-פאראגראף"! כל-זמן די דאזיגע פאדערונג איז נישט דערפילט געווארען, טארען מיר מיט היטלערן קיין שום „אפמאך" נישט שליסען! און אין דעם איצטיגען מאמענט ווייניגער, ווי ווען עס איז!...

געוויס פערשטייט דאס גוט דער ציוניסטישער קאנגרעס, אבער דער דאזיגער קאנגרעס איז דער איינציגער פארשטעהער פון דעם אלוועלטליכען יודענטום און דעריבער פילט ער אזוי שטארק דעם דרוק פון דער גרויסער אחריות נישט נאר פאר דעם גאנצען, נאר אויך פאר בעזונדערע טיילען פון יודישען פאלק. איטליכער יוד פערשטייט דאך אין דעם מאמענט, אז מיר מוזען טראכטען וועגען דעם גורל פון די דייטשע יודען, ווענענס לאגע עס פערערגערט זיך פון שעה. לאזען זיי אונטערגיין „לטובת הכלל" טאר מען נישט! מען מוז זיי רא-טעווען. עס מוזען געפונען ווערען וועגען און מיטלען אויף אריבערפיהרען זיי' עטאפענווייז קיין ארץ-ישראל דאס איז דער איינציגער מיטעל צו ראטעווען די דייטשע יודען! דאס מוז זיין קלאר פאר איטליכען, וואס האט דעם ענין דורכגעטראכט, דעריבער זענען אונטערהאנדלונגען וועגען דעם מיט דער היטלער-רעגירונג אנ'אומפערמיידליכע זאך!

מיר טארען זיך אבער דערביי נישט אפזאגען נישט פון אונזער קאמף געגען דער היטלער-רעגירונג בכלל און נישט פון אונזער באיקאט בפרט! ביי אזעלכע פון דעם שווערען יודישען לעבען דיקטירטע תנאים איז שווער צו געפינען דעם פשרה-וועג, וועלכער זאל פיהרען צו דעם אונבארחמנות'דיגען קאמף נעגען דעם היטלעריזם, שיצענדיג דערביי אויך די דייטשע יודען...

עס מוזען געוויס געפיהרט ווערען אונטער-האנדלונגען, כדי איינצורעגולירען די אופנים, אויף וועלכע די דייטשע יודען, אדער לכל הפחות א היפשער טייל פון זיי, זאלען קענען עמיגרירען מיט דער הילף פון דער פעלקער-ליגע קיין א"י. די דאזיגע שאלה איז פאר דער דייטשער רעגירונג: „די משוגענע הינט", ווי לאיד-דזשארזש האט זיי מיט דעם אמת'ן נאמען אנגערופען, — פונקט אזוי וויכטיג ווי פאר יודען.

דער יודישער קאמף אבער אויף אלע פראנ-טען און קודם כל אויף דעם פראנט פון באיקאט מוז ווייטער געפיהרט ווערען מיט א פיל גרעסע-רער עקשנות, מיט א פיל גרעסערער אויסגעהאל-טענקייט און מיט דער גרעסטער שטרענגקייט לגבי אלע אונזערע פעררעטער, קאנטראבאנדיסטען און הכשרים-מאכער...

יודען, קאנסומענטען און סוחרים! האט איהר דען קיין שום רחמנות נישט אויף אייער אונגליק-ליך פאלק? האט איהר דען קיין שום רחמנות נישט אויף זיך אליין?..

ד"ר י. זיגארדסקי

פערבאנד פון יודישע אנטייל-נעמער אין קאמף פאר פוילישער אונאפהענגיקייט

שאסלט זיך אפ פון דער אסימילאציע

ווארשע, (יט"א). אין דער וואכענשריפט „אילוסטראוואנא טריבונא ווארשאווסקא" איז געווארען אפגעדרוקט אנ'ארטיקעל וועגען דעם „פער-איין" פון יודען אנטיילנעהמער אינ'ם קאמף פאר פוילענס אונאפהענגיגקייט", אין וועלכער דער אויטאר פון ארטיקעל בעפאלט אלע יודישע נאציאנאלע ארגאניזאציעס אין פוילען און פרעדיגט די עקסטרעמע אסימילאציע. אין צוזאמענהאנג הערמיט טיילט מיט די הויפט-פערוואלטונג פון דערמאנטען פעראיין, אז דער פעראיין האט נישט קיין שום שייכות צו דער דערמאנטער צייטשריפט און טראגט דעריבער נישט קיין פעראנטווארטליכקייט פאר די אויספיהרונגען פון דעם ארטיקעל.

תיקון טעות

אין ארטיקעל „קיין שום אימפעריאליסטישע כוונות" אין נעכטיגען נומער אויף דער דריטער זייט שורה 16 פון אנהויב דארף זיין נישט „פיגוליאר" נאר „פ ר י ב ד ל י ך".

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 31 ט' אלול תרצ"ג

אויגוסט

זון-אויפגאנג 4.44
זון-אונטערגאנג 6.22

רעגיסטראציע פון יאר-גאנג 1915

פרייטאג, דעם 1 סעפטעמבער ה.י. הויבט זיך אן אין מיליטער-ביורא אויף פיעטריקאווער 165 די רעגיסטראציע פון מאנספערשוינען, וואס זענען געבוירען אין יאהר 1915.

אין ערשטען טאג דארפען זיך מעלדען די מאנספערשוינען פון יאהרגאנג 1915, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1 קאמיסאריאט און זייערע פא-מיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות:

A, B, C, D, E, F, G

און די וואס וואוינען אויפן שטח פון 7-טען קאמ סאריאט מיט די פאמיליען-נעמען

A, B, C, D, E, F

שבת, דעם 2-טען די אותיות:

H, CH, I, J, K, L, Ł

פון 7-טען קאמיסאריאט

G, H, CH, I, J, K

ווער ס'וועט זיך נישט מעלדען צו דער רע-גיסטראציע אין ענטשפרעכענדען טערמין וועט אד-מיניסטראטיוו בעשטראפט ווערען מיט 3000 זל. שטראף אדער 3 חדשים ארעסט.

היט אייערע קינדער!

(א) אויף זאוואדזקא 53 איז ארונטערגעפאלען פון די טרעפען דער צוויי-יעהריגער נחמן ניימאן, וועלכען די שטאטישע גיכע הילף האט אפגעפיהרט אין א שווערען צושטאנד אין שפיטאל.

געגען טיפוס-אימפונגען
פיהרט אדורך די געז. אפטיילונג ביים מאגיסטראט

דעם 4-טען ד. ח. טרעט צו די געזונדהייטס-אפטיילונג ביים מאגיסטראט אדורכצופיהרען די געגען-טיפוס-אימפונגען. ביז דעם 4 ק. ח. דארפען די הויז-בעזיצער צושטעלען רשימות פון די איינ-וואוינער, וועלכע וועלען אין דעם טערמין געאימפט ווערען.

די אימפונגען, וועלכע וועלען דויערן דריי טעג, בעשטעהען אין שלינגען געגען-טיפוס-פילען, וועלכע זענען אבסאלוט אונשעדליך און רופען נישט ארויס קיין שום קאמפליקאציעס.

פון קינא-טעאטער „CASINO"
„14 יולי"

אין די פילמען פון רענע קלער איז יעדע בעוועגונג אויסגערעכענט. יעדע פילם-אויפנאהמע איז מייסטערהאפט אדורכגעטראכט.

דעם אויבינען פילם אקצענטירען די דריי גלענצענדע אקטיארען: שכור, גראבער שאפער, אנאבעללא און עפיואדען. א סך שעהנע זאכען זענען פאראן אין גרויסען פראנצויזישען קולטו-רעלען פילם פון רענע קלער.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1—2 בייטאג און פון 4—7 נאכמ.

אָרטאָפּעדישער אנשטאַלט
ברעטעזען, באנדאזשען, אר-טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט-פוס-איינלאגען געגען פיס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.
Dr. med. Lubicz i. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

סאבאטאזשע אין דער לאדזער זיידען-אינדוסטריע

(אג) בשעתו איז אין לאדז געגרינדעט גע-ווארען א פערבאנד פון די פוילישע פאבריקען פון זיידען-סחורות, וואס נעהמט ארום אלע פאבריקען פון זיידען-סחורות אין פוילען. די אויפגאבע פון דעם פערבאנד איז צו סאנירען די לאגע אין דער זיידען-אינדוסטריע. אין דער דאזיגער בראנזשע האט געהערשט א ווילדע קאנקורענץ צווישען די אויסלענדישע ליפעראנטען, וועלכע וועלענדיג גע-ווינען א גרעסערע צאהל קליענטען האבען זיי ער טיילט געוואלדיגע נישט איינהייטליכע ראבאטען.

פון דער אנדערער זייט האט מען אויך גע-מוזט סאנירען די בעדינגונגען אויף דעם אינער-ליכען מארק, צוליב דער קאנקורענץ, וואס האט געהערשט צווישען די פירמען פון דער זייד-אינ-דוסטריע.

ווי מיר דערוויסען זיך איצט זענען די פער-אינטערעסירטע פירמען פון דער זייד-אינדוסטריע צוגעטרעטען צו ארגאניזירען דעם פערבאנד פון די פוילישע פאבריקען פון זיידען-סחורות, וואס זאל שטעהען אויף דער וואך פון די אינטערעסען פון דער דאזיגער אינדוסטריע.

א פאטער מוז ערציהען זיין קינד
א האלב יאהר תפיסה פאר נישט וועלען צונעהמען זיין קינד

(א) ביי קאזשימיעזש קורפיאס איז אין יאהר 1930 קראנק געווארען א קינד פון איין יאהר. דער מאגיסטראט האט דאס קינד אויף זיין חשבון איבערגעשיקט אין „אננא-מאריא"-שפיטאל. נאכדעם ווי דעם קינד איז בעסער געווארען איז קורפיאס אויפגעפאדערט געווארען צוריקצונעמען דאס קינד, דער פאטער האט אבער נישט געוואלט, דער מאגיסטראט האט דאס קינד אליין איבערגעפיהרט צום פאטער, אבער קורפיאס האט זיך אויסבעהאל-טען און בשום אופן נישט געוואלט אפנעהמען דאס קינד אפילו דעמאלט ווען דער מאגיסטראט האט געוואלט צאהלען א געוויסע סומע אויף אויסהאלטען. נישט האבענדיג קיין אנדער עצה, האט די אפטיילונג פון געזעלשאפטליכער שוץ ביים מאגיסטראט בעשלאסען אנצוקלאגען קורפיאס'ן אין קרייז-געריכט. נעכטען איז פארגעקומען זיין פראצעס און ער איז פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים תפיסה.

פאר צווינגען זיין אייגענע פרוי צו אויסגעלאסענקייט
האט א מאן בעקומען צוויי יאהר תפיסה

(א) יאן קאצפער פון סאסנאווע 18 איז געפאלען אויף א גאר אריגינעלען איינפאל. נישט האבענדיג קיין ארבייט, נאכדעם ווי ער איז ארויס פון טורמע, האט ער בעשלאסען ארויסצושיקען זיין אייגען ווייב 36 יאהר אלט אין גאס „אויף פערדינסט". דערביי האט ער געשטעלט א פאדע-רונג, ער האט פערלאנגט, אז זיין ווייב זאל טעגליך ברענגען אין שטוב אריין נישט ווייניגער ווי 3 געסט. ווען די פרוי האט געשטעלט א ווידערשטאנד האט ער זי מערדערליך געשלאגען און געדראהט מיט'ן טויט. די אומגליקליכע האט נישט געהאט קיין עצה און געפאלגט, קאצפער האט צוגענומען דאס פערדינטע געלד, עס פער-שיכורט און זי געלאזען „הונגער'ן". ווען די פרוי האט איהם איינמאל געמאכט אנ'אוואנטורע, האט ער זי בעגאסען מיט א טאפ קאכעדיג וואסער און זי אזוי שווער פערוואונדעט, אז מ'האט די פרוי געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל. דעם „אריגינעלען" עלפאנס האט מען ארעסטירט. נעכטען האט דאס געריכט פערמשפט יאן קאצפער אויף צוויי יאהר תפיסה.

אנפאל אויף א געהיים-אגענט
שאסען אין שעניעוויטש-פארק

(2) אויף א געהיים-אגענט, וועלכער איז אדורכגעגאנגען דעם שעניעוויטש-פארק איז אנגע-פאלען א פארשוין און דעם אגענט געגעבען מיט א טעמפען געגענשטאנד אין קאפ. ווען דער אגענט האט געוואלט פערהאלטען דעם אנפאלער, זענען איהם בעפאלען אנדערע, וועלכע האבען געגעבען מיט א ברעט אין קאפ און מיט א מעסער אין זייט. דער אגענט האט נאך בעוויזען ארויסצושיסען, אבער די אנפאלער זענען אנטלאפען. דער פער-וואונדעטער אגענט איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

די פאליציי האט באלד אדורכגעפיהרט אנ'-ענערגישע אויספארשונג און ס'האט זיך איינגע-געבען צו ארעסטירען 4 אנפאלער. דאס זענען: יוזעף סטעמפיען, יוליוש-גאס 28; הענריק סטאני-שעווסקי, קילינסקיעגא 134; יאבלאנסקי, שענקע-וויטשא 59 און הערמאן מאקס, עוואנגעליצקא 2.

די סיבה פון אנפאל איז זעהר אויס געווען א נקמה-אקט, ווייל צוליב דעם אגענט איז איינער פון די אנפאלער געזעסען אין טורמע.

דער מוזיק-אינסטיטוט אויפ'ן נאמען מאניושקי אין ווארשא

אין צוזאמענהאנג מיט דעם קאנקורס, וואס ווערט אין נאוועמבער איינגעארדענט פון דעם דער-מאהנטען מוזיק-אינסטיטוט איז ווערט צו בעמער-קען, אז נישט קוקענדיג, וואס דער מוזיק-אינסטיטוט עקזיסטירט פערהעלטניסמעסיג נישט קיין לאנגע צייט און א דאנק דער ענערגישער לייטונג פון טא-לאנטפולען מוזיקער פראפ. יוזעף גאלדבערג געלונ-גען דעם אינסטיטוט אויסצושטעלען אויף דער גע-העריגער הויך און זיך צו פערשאפען אזא נאמען אין דער מוזיק-וועלט פון פוילען.

אין משך פון לעצטען יאהר זענען פארגעקו-מען דריי שילער-קאנצערטען אין וועלכע ס'האבען זיך בעטייליגט שילער און שילערינס פון ווארשא, לאדז און אנדערע שטעדט.

זיך אנגעשיכורט, נישט בעצאלט און געמאכט אנ'אוואנטורע

(א) אין רעסטאראן פון מיכאל לובאשיק איז דעם 3-טען דעצעמבער ה.י. אריינגעקומען א גע-וויסער וויצענטי טאשיק, צוזאמען מיט זיבע דריי חברים, וועלכע האבען זיך גוט אנגעגעסען און אנ-געטרונקען, באר ווען עס האט געהאלטען ביים בע צאהלען זענען זיבע חברים ארויס פון רעסטאראן און וויצענטי שוין א גוט שיכור'ער, האט נישט גע-וואלט בעצאהלען.

האט דער רעסטאראטאר אריינגערופען א פאליציאנט וועלכער האט דעם שיכורען געוואלט לעגיטימירען. דא ערשט איז וויצענטי ארויס פון די כלים און אויפגעהויבען אנ'אוואנטורע און דא-ביי זיך געווארפען אויפ'ן פאליציאנט.

דער סוף איז געווען, אז מען האט וויצענטין פונדעסטוועגען אוועקגעפיהרט אין קאמיסאריאט, וואו מען האט איהם געלאזען אויסניכטערן זיך, און נעכטען איז ער געשטעלט געווארען פאר'ן קרייז געריכט.

וויצענטי טאשיק איז אנגעקומען מיט א שטראף פון 6 חדשים תפיסה.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ש. יאנקע-לעוויטש (אלטער מארק 9), ל. שטעקעל (לימא-נאווסקיעגא 37) ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6) ס. האמבורג (גלובנא 50), ל. פאוולאווסקי (פעט-ריקאווער 307), א. פיאטראווסקי (פאמארסקא 91).

צוגעצויגען א שאפער צו פעראנטווארטליכקייט

(א) דער שאפער באלסקי איז דורך פאליציי צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט פאר איבערפאהרען א יונגעלע אויף קילינסקי גאס.

POZNAJ OBCZYZNĘ,
BY CENIĆ OJCZYZNĘ!
Dwie wycieczki morskie okrętem »Polonia«
DO ZIEMI ŚWIĘTEJ, GRECJI I TURCJI,
od 26 września do 10 października
oraz od 10 do 24 października
TRASA: Lwów—Konstanca—Haifa—Jaffa—Ateny—Konstantynopol—Konstanca—Lwów.
Ceny biletów od zł. 600.— łącznie z paszportem i wizami.
Informacje i sprzedaż biletów:
LINJA GDYNIA—AMERYKA
w Warszawie, ul. Marszałkowska 116, tel. 547-46, w Gdyni, ul. Waszyngtona, we Lwowie, ul. Na Błonie 2, w Krakowie, ul. Lubicz 3, w Rzeszowie, ul. Grottgera 1004 oraz w biurach podróży.

אלע בעאמטע פון לאדזער קראנקען-קאסע ווערען געקינדיגט

(א) מארגען דעם 1 סעפטעמבער וועלען 2000 בעאמטע אין לאדזער קראנקען-קאסע ווי בעאמטע, פעלדשערס, אקושערקעס, סאניטארען א. א. וו., א חוץ דאקטוירים בעקומען 3-חדשים'-דיגע קינדיגונג, אזוי אז דעם 1 יאנואר זאלען זיי צוריק אנגענומען ווערען אויף אנדערע בעדינגונ-גען, אדער איננאנצען געקינדיגט ווערען, די קראנ-קען-קאסע וויל מאכען גרויסע אפשפארונגען און דעריבער איז פארצוזעהען, אז א גרויסע צאהל געקינדיגטע וועלען נישט צוריקגענומען ווערען צו דער ארבייט, די דאזיגע ידיעה האט אין די קריי-זען פון די בעאמטע געמאכט א גרויסען רושם.

ארלאזאראוו-היים אין לאדז
די יודישע פאלקס-אוניווערזיטעט א. נ. פון ד"ר חיים ארלאזאראוו

אונטערן פארזיץ פון ד"ר ח. בערלאס, איז נעכ-טען פארגעקומען אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארבייטער-פארטיי „התאחדות" א בעראטונג געווידמעט דאס פעראייביגען אין אונזער שטאט דעם אנדענקען פון ד"ר חיים ארלאזאראוו.

נאך לענגערע וויכוחים איז בעשלאסען געווארען צו פראקלאמירען דאס שאפען א ארלאזאראוו-היים אין אונזער שטאט צו דעם צוועק איז שוין גע-שאפען געווארען א קאמיסיע וועלכע דארף רעא-ליזירען דעם פראיעקט. די אנוועזענדע האבען זיך לטובת דעם צוועק זיך בעשטייערט, און שוין אין די נאהענטסטע טעג וועט צווישען די התאחדות-חברים, פריינד און סימפאטיקער פונ'ם ארבייטענ-דען ארץ-ישראל אדורכגעפיהרט ווערען א זאמעל-אקציע.

ס'איז אויך איינשטימיג בעשלאסען געווארען אנצורופען, די בעקאנטע אין אונזער שטאט קול-טור-אינסטיטוציע דער יודישער פאלקס-אוניווערזי-טעט אויפ'ן נאמען פון ד"ר חיים ארלאזאראוו.

צוליב נויט

(א) אויף לעאנארד-פלאץ האט זיך פער'סמ'ט די היימלאזע לודוויקא קאשערעק, וועלכע איז אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנד-לונג און סעקסועלע בעראטונג.
אלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
Z.Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
וואוינט יעצט
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

טעאטער „פילהארמאניע"

היינט דאנערשטאג ווערט נישט געשפילט.

איינטאגיגער אויספלוג קיין ספאלא

דעם 3 סעפטעמבער קומען פאר פייערליכע דאזשינקעס אין ספאלא ביים מלוכה-פרעזידענט, כדי צו געבען די מעגליכקייט די ברייטע מאסען פון דער היגער באפעלקערונג אנטייל צו נעמען אין דער פייערליכקייט, ארדענט איין דער היגער „וואגאן-לי-קוק" אנ'איינטאגיגען אויספלוג קיין ספאלא.

אפפאהר פון לאדז אין די פריהמארגען-שעה'ן, צוריקקום, דעמזעלבען טאג אין די אוונט-שעה'ן. דער פרייז אין ביידע זייטען איז נאר 3.50 זל.

בילעטען צו בעקומען אין רייזע-בויורא פון "וואגאן-לי-קוק" פיעטריקאווער 64.

בילינער אויספלוג קיין פראג אויפ'ן יריד

דאס היגע רייזע - ביורא פון „וואגאן - לי קוק" ארגאניזירט אנ'אויספלוג קיין פראג אויפ'ן יריד.

אפפאהר פון לאדז קומט פאר דעם 2 סעפ-טעמבער 5.40 באכמיטאג, צוריקקום דעם 11 סעפ-טעמבער, דער פרייז אין ביידע זייטען צוזאמען מיט די פעסער. אין 3-טער קלאס איז 140 זל.

די אנטיילנעמער אין אויספלוג בעקומען גלייכ-צייטיג א פרייען בילעט אויף מעהרערע מאל ארייב-צוגיין אויפ'ן יריד, ס'איז כדאי אז די לאדזער סוחרים זאלען אויסנוצען די געלעגענהייט כדי צו בעזו-כען דעם פראגער יריד.

איינשרייבונגען בעמט אן דער היגער „וואגאן-לי-קוק" פיעטרקאווער 64, ביז'ן 30 ד. ח.

ביים איינשרייבען זיך מוז מען מיטברענגען פאלגענדע דאקומענטען: א פאס, 2 פאטאגראפיעס און א בעשייניגונג פון הויזווירט.

בילינע אויספלוגען קיין ווילנא און גדיניע

דער היגער „וואגאן-לי-קוק" ארגאניזירט אין די קומענדע וואך 2 בילינע אויספלוגען קיין ווילנא און קיין גדיניע.

קיין גדיניע, אפפאהר פרייטאג דעם 1-טען סעפטעמבער 9.25 אוונט פון קאלישער באהן מיט א דירעקטען צוג, און נומערירטע פלעצער.

דער פרייז אין 3 קלאס 18 זל. 2 קלאס 27 זל.

קיין ווילנא, אפפאהר שבת דעם 2 סעפטעמ-בער 7.30 אוונט פון פאבריק'ס באהן, ארויספאהר פון ווילנא, מאנטאג 8,45 אוונט.

דער פרייז אין ביידע זייטען איז 23,80 זל.

בילעטען קען מען בעקומען אין ביורא פון וואגאן-לי-קוק" פיעטריקאווער 64. פון 9 פריה ביז האלב 2 מיטאג און פון 3 ביז 8 אוונט.

זונטאג א בילינער אויספלוג קיין ווארשא

א דאנק די בעמיהונגען פון היגען „וואגאן-לי-קוק" ווערען ווידער בעגייט די בילינע אויספלו-גען יעדען זונטאג קיין ווארשא.

דעם קומענדיגען זונטאג גצהט שוין אם דער ערשטער בילינער אויספלוג קיין ווארשא.

בילעטען צו בעקומען אין רייזע-ביורא פון „וואגאן-לי-קוק" פיעטרקאווער 64.

טעאטער „פילהארמאניע"
20 נארוטאוויטשא 20
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

היינט, דאנערשטאג ווערט נישט געשפילט

לעזט מארגן!

א בשורה טובה דעם לאדזער טעאטער-עולם!

Dr. med.
Czarnożył
POWRÓCIŁ
AL. KOSCIUSZKI 69, tel. 224-94.
Godziny przyjęć od 9-10 i od 4-6 popoł.

אקציע צו ליקווידירן דעם שטרייק אין דער בוי-אינדוסטרי

(א) דער ארבייטס-אינספעקטאר האט אונ-טערגענומען אנ'אקציע צו ליקווידירען דעם שטרייק אין דער בוי-אינדוסטריע, וואס דויערט שוין 3 וואכען.

אויף דעם 4 סעפטעמבער איז בעשטימט געווא-רען א געמיינזאמע קאנפערענץ, פון פארשטעהער פון ביידע צדדים און דער ארבייטס-אינספעקטאר וועט פארלעגען א קאמפראמיס-פארשלאג בנוגע די ארבייטס-בעדינגונגען, אויף וועלכע ביידע צדדים זאלען קאנען איינגעהען.

שבת — די זומער-רעדוטע פון דער פרעסע

שבת דעם 2-טען סעפטעמבער וועט גאנץ לאדז אנטיילנעהמען אין די פערגניגונג וועלכע וועט זיך אנהייבען שוין 3 א זייגער נאכמיטאג מיט ספארט-אימפרעזעס. די אנהענגער פון ספארט וועלען זעהען א לייכט-אטלעטישען וועט-לויף א זעהר אינטערעסאנטען קויש-באל-מעטש און באקס פארמעסטונגען.

6 א זייגער וועט זיך אין ווינטער-זאל און אין גארטען אנהויבען די אייגענטליכע פערגניגונגען מיט טענץ, פאנטען-לאטעריע און אנדערע אטראק-ציעס.

האלבע נאכט וועט פארקומען א גרויסע אר-טיסטישע רעוויע מיט'ן אנטייל פון אלע אקטיארען פון פוילישען טעאטער, און די בארימטע ארטיסטען מיכאל מיכאלעסקא און בעטי סעמיאנאוו.

קאנפעראנסיע וועט זיין דער ספיקער פון לאד-זער ראדיא, רעד. סטעפאנסקי.

בילעטען צו 75 גר. און 1.50 צו בעקומען ביי דער קאסע פון העלענאווער.

א גנבים-באנדע פאר'ן געריכט

(א) דעם 4. יולי ה. י. האבען זיך ביינאכט גנבים אריינגעריסען אין דער וואוינונג פון זיגמונד רייסקי, אקאפאווע 6 און דארט גענומען „בעטר-בייטען" די וואוינונג.

גענוען זענען זיי 4 פערשוין האבען זיי צווישען זיך איינגעטיילט די „ארבייט": איינער האט געשפענט די טיר א צווייטער האט ארפגע-ווארפען דורכן פענסטער די צוזאמענגעבונדענע זאכען און די אנדערע צוויי, זענען געשטאנען אויפן גאס „אויף צינק" און אויך צוגענומען די ארפגע-ווארפענע זאכען.

דאס שטיקעל „ארבייט" האט זיך אבער נישט איינגעגעבען, ווייל רייסקי האט זיך אויפגע-כאפט און דערזעהענדיג וואס מען מאכט אין זיין שטוב, האט ער אויפגעהויבען א געוואלד. די גנבים זענען אנטלאפען, נאר ביים נאכיאגען האט מען געכאפט איינעם, דעם גנב מארטשין מיל-טשארעק.

אויף צו מארגענס האט מען ארעסטירט די אנדערע דריי: אדאם קאפאווסקי, אנטאני באבער און זיגמונט סלאיעק.

נעכטען פיז דער „4-בונד" געשטאנען פאר'ן קרייז-געריכט און יעדער איז פערמשפט געווארען צו 4 יאהר תפיסה.

סעזאן-ארבייטער וועלען ווערען בעשעפטיגט ביז שפעט אין ווינטער אריין

(2) ווי דער קאמיסאר איבזש. וואיעוואודזקי האט מודיע געווען, וועלען די סעזאן-ארבייטען היי-יאהר געפיהרט ווערען ביז'ן טיפען ווינטער אריין. דאס איז א דאנק די קרעדיטען, וואס זענען צו דעם צוועק דערהאלטען געווארען.

אכטונג הענדלער פון מילכיגס!

(2) פון 1 סעפטעמבער ה. י. וועט א ספע-ציעלע סאניטאר-קאמיסיע אדורכפיהרען קאנטראל-לעס אין די געוועלבער פון מילכיגס, כדי פעסטצו-שטעלען אויב עס ווערט אויסגעפיהרט די לעצטע פעראָרדנונג בנוגע דעם האנדעל מיט מילכיגס.

א שרפה אין דער פאבריק פון גאמפע און אלברעכט

(2) נעכטען נאכמיטאג האט אין דער פאבריק פון גאמפע און אלברעכט אויף פיעטרקאווער 210 אויסגעבראכען אנ'ערנסטע שרפה.

אויפ'ן ארט פון דער שרפה זענען באלד ארויס-געפאהרען 4 אפטיילונגען פון די פייערלעשער, וועלכע האבען נאך א צוויי שעה'דיגער אקציע לאָ-קאליזירט די שרפה, פון דער שרפה האבען שטארק געליטען די טרוקנעריי און דרוקעריי. די שאדענס זענען גרויס. די סיבה פון דער שרפה איז בישט בעקאנט.

6 חדשים תפיסה פאר פעלשען א דאטום אין א ביכעל פון קראנקען-קאסע

(א) דאס לאדזער קרייז-געריכט האט נעכטען פערמשפט די ארבייטערין אננא יענדזשעיטשאק, (וואדנא 16) אויף 6 חדשים תפיסה פאר פעלשען א דאטום אין איהר ביכעל פון דער קראנקען-קאסע.

די פעלשונג האט פעסטגעשטעלט א בעאמטער פון דער קראנקען-קאסע, בעת יענדזשעיטשאק איז געקומען איינקאסירען א שטיצע.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי – – – –	85.00
3 פראצענטיגע בוראוולאגע –	34.20
4 „ דאלארובקא –	40.20
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	51.30
8 „ ווארשאווער פאנד-בריף	43.75
8 „ לאדזער – –	40.50
ענגלישער פונט – – –	28.64
דאלאר – אפיצ. 6.31, נישט אפיצ. –	6.27
גאלד-דאלאר – – – –	9.05
גאלד-רובעל – – – –	4.75
דייטשער מארק – – –	2.11

פאליטישע ארעסטען

(א) לעצטענס זענען ארעסטירט געווארען 28 פערזאן, וועלכע מען איז חושד אין קאמוניזם, די ארעסטירטע זענען געשטעלט געווארען צו דיספא-זיציע פון דער אויספארשונגס-מאכט.

אונטערגעצונדען א פאלווארק

(2) אין דארף קושיזשאנאוו איז אויסגעבראכען א שרפה אין פאלווארק פון פויער קעפש.

די ארויסגערופענע פייערלעשער האבען דאס פייער פערלאשען און אין רעזולטאט זענען 5 בנינים פערברענט געווארען.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דאס פייער איז ענטשטאנען דורך אנ'אונטערצינדונג.

אנ'אומגליק ביי דער ארבייט

(א) אין דער פארבעריי פון דער פירמע „מע-ציג", ניעצאלא 1, איז דער ארבייטער קארל קעס אריינגעכאפט געווארען אין די טרייב-רעהרען און איז א שווער-פערוואונדעטער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

מיר מאכען קיין געשעפטן
בלויז מיט אונזערע בלוטיגע
דייטשע שונאים!

משה קוסעוויצקי וועט דאווענען לטובת „מושב זקנים"

די אקציע צו שטארקען די מאטעריעלע פאנ-דען פון „מושב זקנים" האט ביי דער לאדזער בע-פעלקערונג ארויסגערופען א ווארימע סימפאטיע און אונטערשטיצונג.

דער בארימטער אויבערקאנטאר פון ווארשאווער סינאגאגע, משה קוסעוויצקי, וועט פרייטאג צו נאכטס דעם 1 סעפטעמבער און מארגען שבת דאווענען אין פילהארמאניע און די הכנסה איז בע-שטימט פאר'ן „מושב זקנים".

אויך ביים פאהרן אויף א ראווער דארף מען זיין פארזיכטיג

(א) אויף זגערזשער גאס איז אראפגעפאלען פון א ראווער דער 16-יעהריגער אהרן יאסקאוויטש פון זגערזשער 40.

די שטאטישע פאגאטאוויע האט יאסקאוויטשען אפגעפיהרט אין שפיטאל אין א זעהר שווערען צושטאנד.

Dr. med. D. ROZENCWAJG
צוריקגעקעהרט
קינדער-קראנקהייטען
16 Narutowicza 16
(ווסכאדניא 76) טעל. 128-74
נעמט אן פון 9 ביז 10 פריה און פון 6 ביז 7 אוו.

גוט מארגען!

א „סוחרישע טראנזאקציע"...

יודען זענען סוחרים. יודען האנדלען מיט וואס ס'לאזט זיך. מ'האנדעלט מיט מאנופאקטור, מיט גאלאנטעריע, מיט לעדער, מיט מעהל, מיט לעבענסמיטעל, מיט חרוסת, מיט ציצית. מיט אתרו-גים – אלעס איז פאר יודען אנ'ארטיקעל.

יודען זענען סוחרים, און מיט וועמען האנד-לען זיי נישט. איצט האבען יודען (לייען: ציוי-ניסטען!) אויסגעפונען א פונק נייעם „מסחר", מ'מאכט „טראנזאקציעס" מיט א פונק נייעם „אר-טיקעל" – מיט יודען!..

אט איז אין בערלין אפגעשלאסען געווארען א „טראנזאקציע", ס'האנדעלט זיך וועגען... 600 טויזענד יודעלעך, וועלכע דארפען (לויט'ן אפמאך) עקספארטירט ווערען קיין ארץ-ישראל, און ארויס-נעהמען דארפען די יודעלעך (ווי ביי יציאת מצרים) „ברכוש גדול". יעדער האט רעכט מיט צונעמען (אויב ער האט...) 1000 פונט און וואס נאך פארע „הנחה"? – פאר 3 מיליאן מארק סחורה. אויף 600 טויזענד יודען פאר 3 מיליאן מארק סחורה, מאכט עס אויס פאר יעדען יוד פאר... 5 מארק סחורה (אך, וואספארע ברייטהערציגקייט!..).

און מיט וועמען מסחר'ט מען? – מיט אדאלף היטלער ימח שמו!

איצט, אז די „דייטשע טראנזאקציע" וועט זיין געענדיגט, וועט מען מסתמא א קוק-טון, וואס ס'הערט זיך „אנדערשוואו", וועט מען ווידער שטעלען בעדינגונגען, וועט מען ווידער מסחרן, וועט מען מאכען גרעסערע „טראנזאקציעס": פאר א מיליאן יודעלעך, וועט מען צאהלען גרעסערע פרייזען און „אבי האנדעל שער!"... אך און וועה!

אב—נעם

ראדיא-כראניק

קלאנג... „קאנסערוועז"

עס איז כמעט אונמעגליך צו מאכען א טראנס-מיסיע פון אנ'אמעריקאנישער ראדיא - פראגראם אויף די אייראפעאישע ראדיא-סטאנציעס. די סיבה דערפון איז דער גרויסער אונטערשיד אין דער צייט (6 שעה). בעת עס קומען פאר די אינטע-רעסאנטסטע אודיציעס אין אמעריקא שלאפען שוין דעמאלט די ראדיא-הערער אין אייראפא און פער-קעהרט. עס איז אבער אויך צו דער צרה געפונען געווארען אנ'עצה, די ווינער ראדיא-סטאציע האט געהאט א גליקליכען איינפאל, וואס איז בעשטאנען אין דעם, וואס זי האט איהר גאנצען ראדיא-פרא-גראם „קאנסערווירט" און אפגעלעגט אין שפייכ-לער אויף 15 שעה.

מעכאניש איז דאס דורכגעפיהרט געווארען גאנץ איינפאך. בעת אין סטודיא איז פארגעקומען דער געוועהנליכער ראדיא-קאנצערט, איז ער גלייכ-צייטיג אויפגענומען געווארען דורכ'ן קלאנגפילם-אפאראט. די קלאנגען און ווערטער זענען אזוי ארום פאטאגראפירט געווארען אויף דער פילם-לענטע. 15 שעה שפעטער אי די פילם-לענטע ווי איין-יערען קיבא בעלאזען געווארען אין גאנג און דער הילכער האט איבער'גע'חזר'ט דעם גאנצען ראדיא-פראגראם. אט דער הויגער „קאנסערווירטער" ראדי-א-פראגראם איז טראנסמיטירט געווארען קיין אמע-ריקא און די אמעריקאנער האבען אזוי ארום אויסגע-הערט דעם פולען ראדיא-פראגראם פון דער ווינער ראדיא-סטאציע אין די פאר זיי בעקוועמע שעה'ן.

אנדערע ראדיא-סטאציעס מאכען פשוט פון זייערע פראגראמען גראמאפאן-פלאטען, פון וועלכע מען מאכט שפעטער א טראנסמיסיע קיין אמעריקא.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, דעם 31 אויגוסט 1933

11,57 צייט-סיגנאל. 12,05 גראמאפאן. 12,25 פרעסע. 12.33 קאמוניקאט. 12,35 מוזיק. 12,55 ידיעות. 2,55 גראמאפאן. 4 אודיציע. 5,15–לעמ-בערג—קאנצערט. 6,15 רעפעראט. 6,35–ווארשא–אריעס און לידער אויסגעפיהרט פון דער לאדזער „ארום"-ארטיסטין מאריא דאלסקא. 740 פעליעטאן. 8 קאנצערט. 8,50 ידיעות. 9 קאמוניקאט. 9,10 קאנצערט. 10 מוזיק. 10,35 קאמוניקאטען. 10.40 מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

7,05 – ווין – אפערעטקע. 8 – לאנדאן — סימפאנישער קאנצערט. 8,10 – קאפענהאגען – סימ-פאנישער קאנצערט. 8,20 — בוקארעשט – סימפ. קאנצערט. 8.30 – רוים—אוונט פון איטאליענישע אפערעס. 8,30–מיילאנד—איטאליענישע אפערעס.

אין אַ קאָלאָניע פֿון נודיסטען

(איינדריקען פֿון אַ בעזוך)

דרײַ שעה רײַזע פֿון ניו־יאָרק אויפֿ׳ן ליבקען בריעג פֿון האָדסאָן, געפֿינט זיך אַ פֿערשלאָפֿען דערפֿעל. צוויי מייל פֿון דאָרף, פֿאָהרענדיג מיט׳ן גלאַנציגען אַספֿאַלט־שאָסיי, קומט מען אָן אין דער נודיסטען־קאָלאָניע (נאַקעטע).

נאָר ס׳זאָגט זיך נאָר אַזוי „מען קומט אָן“. מען מוז אַ היבש ביסעל זוכען און אַרומבלאָנדזשען איידער מען דערגרייכט אַהין. די קאָלאָניע געפֿינט זיך אויף אַ שפּיץ־באַרג, וואָס איז פֿערהוילען פֿון דעם וועג דורך אַ געדיכטען וואַלד, און אַ הויכער פּאַרקאַן, מאַכט זיכער, אַז קיינער, וואָס בעלאַנגט נישט אַהין, זאָל זיך נישט אַרײַנכאַפּען און זוכען צו זעטיגען זײַן אויג מיט די נאַקעטע לײַבער פֿון די מיטגלידער פֿון דער קאָלאָניע.

קוים מיט צרות בין איך דורכגעקראָכען דעם וואַלד און אַרויף אויפֿ׳ן שפּיץ באַרג. ס׳איז געווען אַ הייסער נאָכמיטאָג אין יולי, און דאָס קליינע הײַזעל אויפֿ׳ן שפּיץ באַרג האָט געדרעמעלט אין דער זון. איך בין אַרײַן און האָב געטראָפֿען צוויי שטאַרק־געבוי׳טע יונגעלײַט אין באָר־קאָסטיומען, שטאַרק בעשעפֿטיגט מיט וואַשען די דילען מיט אַ רייב־באַרשט און אַ גרויסען עמער וואַסער.

„איהר ווייסט וואָס“ — האָט זיך איינער אָנגערופֿען צו מיר — „איהר קאָנט זיך דאָ אויסטון און דערנאָך אַרונטערגעהן צום טײַכעל, איהר נעהמט אַרונטער מיט׳ן באַרג איבער דער סטעזשקע. איהר וועט שוין טרעפֿען אַליין; נאָר אויב איהר פֿערבלאָנדזשעט, גיט אַ געשריי, און חברה וועט אײַך שוין אָפּענטפֿערען. נאָר די הויפּט־זאַך איז, פֿערגעסט נישט מיטצונעהמען אײַער ראָק. ווייל די זון דאָ אויפֿ׳ן שפּיץ באַרג ברענט שרעקליך, און איהר קאָנט נאָך קריגען אַ זונען־שטאָך איידער איהר קומט אַרונטער צום טײַכעל“.

אויסגעפּוצט בלויז אין מײַן ראָק אויפֿ׳ן נאַקעטען לײַב בין איך אַרונטער געגאַנגען דאָס טײַכעל, אויף דער סטעזשקע אין טיפֿען וואַלד איז געווען קיהל, אַ מחיה, איך בין געגאַנגען לאַנגזאַם און געשמעקט די פֿרישע לופֿט, וואו נאָך אין דער וועלט האָב איך געקענט געהן נאַקעט און אַ האָן זאָל קיין קרעה נישט טון? די שטאָט ניו־יאָרק האָט אויסגעזען צו זײַן טויזענט מייל אַוועק.

נאָר פּלוצים האָט מיר אין די אויגען אַ גלאַנץ געטון אַ טײַכעל, גלאַט ווי אַ שפּיגעל, וואָס האָט זיך געשלענגעלט צווישען די ביימער. איך האָב צוגעאײַלט מײַנע טריט, און דאָ האָב איך דערזעהען אַ מערקווירדיגע סצענע.

אויפֿ׳ן זאַמד לעבען טײַכעל זענען געלעגען אויסגעלייגט אַרום אַ הונדערט נאַקעטע לײַבער. מענער און פֿרויען, נאַקעט ווי די מאַמע האָט זיי געהאַט, זענען געלעגען צוזאַמען אויסגעשטרעקט, מיט׳ן פּנים אַרויף, און געקוקט אין הימעל אַרײַן. קיינער האָט זיך נישט אַ ריהר געטון ווען איך בין אָנגעקומען. דער עולם האָט גערעט צווישען זיך שטיל און געלאַסען ווי קליינמאַל גאָרנישט. דער נײַער בעזוכער הפּנים, האָט נישט געמאַכט קיין שום איינדרוק. אין טײַכעל גופֿא האָבען זיך געבאָדען אַ טוץ פֿאָרלעך אָהן באָד־קאָסטיומען, און אַזוי ווי דאָס טײַכעל איז געווען גאָר נישט טיף, האָבען זיך אַרויסגעזעהען אינגאַנצען די נאַקעטע לײַבער.

דער ערשטער איינדרוק וואָס איך האָב געקריגען איז געווען, אַז דאָ, צווישען די הונדערט נאַקעטע מענשען געפֿינען זיך נישט קיין איינציגער דיקער. אי די פֿרויען אי די מענער זענען געווען שלאַנקע, די הויט בײַ זיי איז געווען אַ פֿערברוינטע. די פֿרויען זענען געווען אַממייסטען יונגע. דאָ און דאָרט אַ מיטעליעהריגע. די מענער — מייסטענס אין די צוואַנציגער און דרײַסיגער יאָהרען. איך האָב זייער שנעל אָפּגעמאָסטען מיט די אויגען, טראַכטענדיג: בײַ וועמען זעצט מען זיך אַוועק?

אַ פֿרוי מיט פֿײַערדיג־רויטע האָר האָט צוגעצויגען זמײַן אויפֿמערקזאַמקייט, זי איז געזעסען אַליין, אַביסעל אָפּגעטיילט פֿון דער חברה, און אַרײַנגעקוקט אין אַ צײַטונג. איך האָב זיך אָוועקגעזעצט לעבען איהר. קיין בעזונדערע בעגריסונגען האָב איך געוואוסט, זענען נישט געווען נויטיג אין דער דאָזיגער געזעלשאַפֿט, קיינער דאָ האָט זיך נישט פֿאָרגעשטעלט מיט׳ן נאָמען, האָב איך אָנגעהויבען דעם געשפּרעך גאַנץ פּשוט מיט אַ בעמערקונג: ווי הייס עס איז געווען אין ניו־יאָרק איידער איך בין אַרויסגעפֿאָהרען.

מיר האָבען זיך צערעדט, זי האָט מיר דערציילט אַז זי קומט פֿון נאָרוועגיען, און איז סך הכל דרײַ יאָהר אין לאַנד, בײַ זיי אין נאָרוועגיען איז דער נודיסטען־קולט זעהר שטאַרק פֿערשפּרייט, אָבער דאָרט האָט זי צו די נודיסטען נישט בעלאַנגט. ערשט דאָ האָט אַ לאַנדסמאַן איהר אַרײַנגעבראַכט אין דער נודיסטען־געזעלשאַפֿט.

„ער איז דאָ אויך, דאָ“ — האָט זי צוגעגעבען — „אָבער ער זיצט מיט זײַן פֿרוי אין אָט יענעם געצעלט, וואָס איהר קאָנט דאָרט זעהן. די פֿער הייראַטע צווישען אונז, ווייסט איהר דאָך, קאָנען זיך אויסקלײַבען בעזונדערע געצעלטען“.

איך האָב וועגען דעם נישט געוואוסט, ס׳איז געווען אַ נײַעס פֿאַר מיר. זי איז אָבער געווען אַ שעהנע, גוט־צעבטוויקעלטע פֿרוי אין די בליהענדע יאָהרען, און עס איז געווען אָנגענעהם צו קוקען אויף איהר און צו שמועסען.

„וואו נעכטיגט מען דאָ?“ — שטעל איך אַ פֿראַגע אָנצוהאַלטען דעם געשפּרעך.

„פֿאַרהאַן דאָ צוויי פּלעצער וואו צו נעכטיגען“ — האָט זי געענטפֿערט. „ווער עס וויל קלײַבט זיך אויס אַ פּלאַץ אויפֿ׳ן שטרוי אין דער גרויסער סטאַדאָלע, וואָס געפֿינט זיך אויף יענער זײַט וועלדעל, און עס קאָסט גאָרנישט. אָבער אויב איהר ווילט האָבען אַ בעט פֿאַר זיך, קאָן מען דאָס קריגען בײַם פֿאַרמער. נישט ווײַט פֿון האַנען, פֿאַר אַ דאָלאַר אַ נאַכט. אין סטאַדאָלע אָבער איז פֿיל פֿרעהליכער. דאָרט פֿלוידערט מען, דאָרט זינגט מען ביז שפּעט אין דער נאַכט, כאָטש דעם אמת געזאָגט, ס׳איז זעהר האַרט צו שלאָפֿען אויסגעבעט בלויז מיט שטרוי, אָבער וועמען אַרט עס? ס׳איז זעהר פֿרעהליך“.

„יאָ“ — פֿרעג איך ווײַטער, טראַכטענדיג דערבײַ אַז מען מוז זײַן זעהר פֿאָרזיכטיג — „אין הייסט עס, שלאָפֿט מען אין דער סטאַדאָלע צוזאַמען, מענער און פֿרויען טאַקע צוזאַמען?“.

זי האָט זיך צעלאַכט אויפֿ׳ן קול.

„נו, אַוודאי! דערויף האָבען מיר דאָך אַ נודיסטען קאָלאָניע, וואָס זענט איהר געקומען זוכען דאָ — נאַכט־העמדער?“

איך האָב זיך פֿערשעהמט אַביסעל פֿאַר זיך אַליין, טאַקע אַזאַ נאַאיווע פֿראַגע. זי אָבער האָט נישט אָפּגעלאָזט און אויסגענוצט די דאָזיגע געלעגענהייט, זעהענדיג אַז איך בין נאָך גאָר אַ גרינער, אין דעם ענין נודיזם, צו ערקלערען מיר די גאַנצע פֿילאָזאָפֿיע פֿון דעם נודיסטישען קולט:

„איהר זעהט ווי שעהן די מענשען זענען דאָ. וועלכע ליכטיגע אויסגעלייגטע לעבען טײַכעל? אין שטאָט וואָלט איהר זיי גאָר נישט בעמערקט, אַרומגעטון אין קליידער מיט דייערע לײַבער פֿערהוילען, וואָלט איהר אַפֿילו נישט אַ קוק געטון אויף זיי. אָבער דאָ, וואָס פֿאַראַ פּראַכט! בעמערקט נאָר יענע מיידעל, די דריטע אין דער רייה, זעהט וואָס פֿאַר אַ פֿיגור, וואָס פֿאַראַ ברוסט, וואָס פֿאַר־אַ היפּטען, און די ברוינקייט פֿון איהר הויט, מיר אין שטאָט בעהאַלטען די גאַנצע שעהנקייט פֿון גאָט און פֿון מענשען. ערשט דאָ קומען מיר צום אויסדרוק, ערשט דאָ קאָנען מיר זיך אַרויסווײַזען אין דער אמת׳ן, פֿאַר דעם וואָס מיר זענען. אָבער וואַרט נאָר, איהר פֿאָהרט דאָך נישט אַוועק, הײַנט אָוונט, האָבען מיר אַ טאַנץ אַרום פֿײַער. דאָרט וועט איהר ערשט זעהען די שעהנקייט פֿון אונזערע נודיסטען. — פּשוטע געטער. אַזאַ שעהנקייט האָט איהר אויף אײַער לעבען נאָך נישט געזעהן“.

(ווײַטער קומט).

ה. איצקאָוויטש.

די דערעפֿנונג פֿון צפֿון־יריד אין ווילנע

זונטאָג 11 פֿריה איז פֿאָרגעקומען די פֿײַערליכע ערעפֿענונג פֿון 3־טען צפֿון־יריד אין ווילנע. צו דער ערעפֿענונג זענען צווישען אַנדערע הויכגעשטעלטע לײַט געקומען דער פּרעמיער יענדזשעיעוויטש, געז. פּרעמיער פּולק. פּריסטאָר, געז. פּרעמיער פּולק. סלאַוועק און געז. זשעליגאָווסקי.

די צערעמאָניע האָט זיך אָנגעהויבען מיט׳ן שטאָט־פּרעזידענט ד״ר מאַלעשעווסקיס אַ רעדע. נאָך וועלכער דער פּרעמיער יענדזשעיעוויטש האָט איבערגעשניטען דעם באַנד. שפּעטער האָט מען די הויכע לײַט געפֿיהרט אַרומשפּאַצירען צווישען עולם און אַרום די פֿערשידענע פּאַוויליאָנען פֿון יריד. אַ בעזונדער׳ן אינטערעס האָט אַרויסגערופֿען פּולק. סלאַוועק מיט זײַן טונקעלען פּנים, דורכגעגראָבען מיט סימנים פֿון אַלטע וואונדען.

דער שטח פֿון יריד האָט זיך אויסגעשפּרייט אויף דער נאַדריבער און אַמאָליגען באָטאַנישען גאָרטען, וואו עס האָבען זיך אויסגעשטעלט 5 אָפֿיציעלע פּאַוויל אָנען, עטליכע צעהנדליג קיאָסקען פֿון פּריוואַטע און מלוכה׳שע אונטערנעהמונגען.

דער צפֿון־יריד צוזאַמען מיט דער פֿלאַקס־אויסשטעלונג נעהמען אַרום די פּראָדוקציע פֿון אונזער קאַנט, אין דער ערשטער רייה פֿלאַקס, האָלץ און פֿיש. אַ חוץ דעם האָבען זיך אויפֿ׳ן יריד אויסגעשטעלט די אינדוסטריעס, וואָס זוכען צו געווינען דעם צפֿון־מאַרק. צום בעסטען איז רעפּרעזענטירט די טעקסטיל־אינדוסטריע פֿון פֿערשידענע טעקסטיל־צענטערס אין פּוילען.

אין דעם הויפּט־פּאַוויליאָן זענען בעטײַליגט געווען רעפּרעזענטאַנטען אַרום צווישען זיי פֿון וואַרשע, בידגאָשטש, ביאַליסטאָק, ציעשין, קאַטאָוויץ, קראָקע, לעמבערג, פּויזען, גדיניע, טשענסטאָכאָוו, לאָדז און אַנד.

אין עקספּאָרט־פּאַוויליאָן האָבען זיך אויסגעשטעלט די האַנדעלס־קאַמער און האַנדווערקער־קאַמער. בײַדע קאַמערען פּרעזענטירען זייער טעטיגקייט מיט צאָהלרייכע זעהר פֿײַן און געשמאַקפֿול אויסגעפֿיהרטע דיאַגראַמען. אין דערמאָנטען פּאַוויליאָן האָבען זיך אויסגעשטעלט אַ רייה ווילנער האַנדווערקער, דאָס רוב קריסטליכע. עס בעטײַליגט זיך אין דעם יריד דער קריסטליכער שנײַדער־צעך אַלס גאַנצער.

זעהר אימפּאָזאַנט איז דער פֿלאַקס־פּאַוויליאָן וועלכער איז אינגאַנצען אויסגעבויט פֿון לײַווענט. אינעווייניג איז פֿאָרגעשטעלט דער גאַנצער פּראָצעס, וואָס דער פֿלאַקס־קערנדעל פֿון דער אַרבייטער מאַכט ביז עס ווערט אַ קלייד, פֿון דער אַרבייטערין, וואָס שטעהט בײַ דעם וועב־שטול. אויך ווערען דעמאָנסטרירט די פֿערשידענע מאַשינען פֿון פֿלאַקס־אויסאַרבייטונג אין גאַנג.

פֿון צווישען די פּריוואַטע קיאָסקען צייכענען פֿיל אויס מיט זייער קינסטלערישער אויספֿיהרונג. נישט אַלע זענען נאָך פֿולשטענדיג פֿערענדיגט. בײַ אַ טייל קאָכט נאָך די אַרבייט, דאָ דערבויט מען, דאָ פֿערמאָלט מען, דאָ דעקאָרירט מען.

די פֿרעקווענץ איז אין ערשטען טאָג נישט געווען קיין זעהר גרויסע. געשטערט האָט דער רעגענדיגער וועטער.

„אונזערע אַלטע מיטקעמפֿער

פֿערדינען דאַנק און אַכטונג און קודם־כל אונזער שוץ“

ערקלעהרט די דײַטשע פּאָליציי און בעצוג אויף... נעגער וועלכע ווערען בעליידיגט אַלס פּרעמד־ראַסיגע

בערלין (י.ט.א.) די האַמבורגער פּאָליציי האָט אַרויסגעגעבען אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכען עס ווערט מיטגעטיילט, אַז נעגער, געבוירענע אין די אַמאָליגע דײַטשע קאָלאָניעס אין אַפֿריקע, בעקלאָגען זיך, אַז זיי אַליין, צוליב זייער ראַסען־צוגעהעריגקייט, און זייערע ווײַסע פֿרויען, צוליב חתונה האָבען מיט נעגער, ווערען אין עפֿענטליכע ערטער בעלעסטיגט און בעליידיגט. די פּאָליציי וואָרענט געגען אַזעלכע עקסצעסען און בעמערקט, אַז פֿיל פֿון די דאָזיגע אַפֿריקאַנער האָבען בעת דער מלחמה געקעמפֿט אין די רייהען פֿון דער דײַטשער אַרמיי און נישט איינער פֿון זייערע לאַנדסלײַט האָבען פֿאַר זייער טרײַשאַפֿט צום דײַטשען רײַך בעצאָהלט מיטן לעבען. „אונזערע אַלטע מיטקעמפֿער פֿערדינען דאַנק און אַכטונג און קודם־כל אונזער שוץ. מען קען נישט טאָלערירען, אַז זיי און זייערע אָנגעהעריגע זאָלען עפֿענטליך בעשימפֿט און בעשולדיגט ווערען. אויב דאָס זאָל זיך איבער׳חזרן, וועט מען נעגען די שולדיגע מוזען אַרויסטרעטען“.

לסוף ווערט אין קאָמוניקאַט געזאָגט: „אונזערע פֿאָלקסגענאָסען מוזען האָבען צוטרוי צו דער פּאָליציי־מאַכט, אַז זי וועט אַהן רי־קיכט בעציה־נען די נישט־געוואונשענע געסט. [illegible] פּאָליציי־מאַכט מוז אָבער אויך ערוואַרטען... אַז גאָרנישט געשעהען די בײַ אונז אײַנגעוואוינטע פֿרעמד־ראַסיגע פּערזאָנען, וואָס זייער אָפּשטאַמונג און עבר קען גאָרנישט אונטערזוכט ווערן דורך קיין יחידים“.

ד״ר מעד.

מ. העלער

ספּעצ. פֿאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע

צוריקגעקעהרט

8 טראַגוגטאַ 8, טעל. 17989.

נעמט אָן ביז 10 פֿריה און פֿון 4—8 אָוו.

פֿאַר פֿרויען אַ ספּעציעלע וואַרטע־זאַל

אונבעמיטעלטע לעטש ניצע־פֿרייזען

ר. איזראַעל

דירעקטאָר אַדאָלף גאָלד

סענסאַציאָנעל־שפּאַנענדער ראָמאַן פֿון יודישען לעבען ● 36

— דאַ... וועלען מיר מוזען זײַן ספּעציעל פֿאָרזיכטיג. ס׳האַנדעלט זיך ווען זיי זעהר וויכטיגע דאָקומענטען, וואָס מיר מוזען זיי האָבען.

— דו ביזט געוואָרען רעדעוודיג, האָט די דאַמע געזאָגט, ביז איצט האָסטו מיר אַפֿילו נישט געוואָלט זאָגען וועגען וואָס ס׳האַנדעלט זיך. צוליב וואָס מיר פֿאָהרען און וואָס מיר דאַרפֿען אויף דער רײַזע ערלעדיגען...

— ווײַל מ׳האָט נישט געטאָרט זאָגען, דער ענין איז צופֿיל וויכטיג, אַז מען זאָל איהם קענען פֿריה׳ער מיגוט אויספּלוידערען. ס׳האַנדעלט זיך קודם־כל וועגען אַ לעבען פֿון אַ מענשען און דאַן נאָך וועגען עפּעס...

— נו, זאָג שוין. דו מאַכסט מיך בלויז נײַגעריג. מיטאַמאָל ביזטו געוואָרען אַזאַ גוטער מענש און דו געהסט אַפּראַטעווען אַ לעבען פֿון אַ מענשען, אויף ווײַן אַלטרואיסטישע מאָטיווען, נישט אמת, מײַן ליבער!

— טאַקע אַזוי, דעמאָלט ווען איך קען נישט קיין שאָדען האָבען, פֿאַרוואָס זאָל איך נישט ראַטעווען אַ מענשען, זאָלען מיר אָננעהמען, אַז אַן אָרימער מענש טרינקט זיך אין טײַך, איך קען גוט שווימען, וועל איך איהם נישט אָפּראַטעווען? זיכער דאָ, זאָלען מיר אָבער אָננעהמען, אַז ס׳טרינקט זיך אַ מענש, אין דער צײַט ווען איך ווייס, אַז אין די מלבושים וואָס ער האָט געלאָזען אויפֿ׳ן ברעג געפֿינט זיך אַ גרויסע סומע געלד, דעמאָלט וועל איך טאַקע נישט ראַטעווען, נאָר זיך בעמיהען אַז ער זאָל דערטרונקען ווערען, דאָס איז מײַן לאָגיק און אַנדערש וועל איך שוין נישט טראַכטען.

— ווי איז אין אונזער היינטיגען פֿאַל? האָט די דאַמע ביטערע אַ פֿראַגע געטון.

— אין אונזער פֿאַל טרינקט זיך אַ מענש, וועלכער איז אָרים און האָט נישט וואָס אַוועקצוגעבען, איך קען שווימען און איך טו עס גערן.

— איך פֿערשטעה נאָך דערווייל גאָרנישט, אָבער מיר דוכט זיך, אַז דו שווימסט איצט נישט אומזיסט, אַז דו ראַטעווסט דעם דאָזיגען מענשען דײַנעם נישט צוליב איהם. נאָר צוליב דעם האָבאָר וואָס דו דאַרפֿסט פֿון איהם בעקומען.

— דעם האָבאָר בעקום איך פֿאַר דער ריזיקאָ וואָס איך נעהם איבער בײַם אַדורכפֿיהרען דעם ענין. דאָס איז נאָך גאַנץ פּשוט נאָך מעהר דערפֿאַר ווײַל אין דער גאַנצער זאַך איז פֿאַראינטערעסירט אַ זעהר רײַכער מענש, וועלכער שרײַבט דאָס אַדורכפֿיהרען פֿאַר זײַן אייגענער טובה וועגען. פֿערשטעהסט איצט, אַז איך נעהם נישט פֿון דעם אָרימען און אומגליקליכען, נאָר פֿון דעם רײַכען, וועלכער מיינט נאָך דערצו זײַן איגענע טובה.

— דו האָסט שטענדיג דײַנע אויסריידען און ביזט שטענדיג גערעכט, אָבער זאָג מיר שוין וואָס האָבען מיר הײַנטיגע נאַכט צו טון און וואָס זאָרען מיר בײַ דער אַרטיסטקע?

דער יונגערמאַן האָט זיך איבערגעטון פֿון זײַן קאָנדוקטאָרסקע מונדיר און דערווײַל האָט ער דערציילט וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך.

— פֿערשטעהסטו מיך, דו קענסט דאָך נאָך די געשיכטע מיט׳ן דירעקטאָר אַדאָלף גאָלד, וואָס האָט געמאַכט אַזאַ געוואַלדיגען רושם אין דער גאַנצער שטאָט. געדענקסט ווי מיר האָבען בעוואונדערט דאָס שטיקעל אַרבייט, וואָס ער האָט אָפּגעאַרבייט. דו געדענקסט דאָך געוויס, אַז ער האָט זיך מודה געווען אין דער בעשולדיגונג און ער איז פֿערמשפּט געוואָרען. קומט אָבער איינער אַ משוגענער אַ זעהר רײַכער מענש און טענהט, אַז דער דאָזיגער דירעקטאָר אַדאָלף גאָלד איז אומשולדיג זײַן מודה זײַן זיך, האָלט ער, האָט גאָרנישט וואָס צו זאָגען, דאָס זאָל האָבען געשעהען צוליב פֿערשידענע סיבות וועלכע ער וויל טאַקע דערגעהן.

— ווי אַזוי וועט ער זיי דערגעהען?

— אָט צוליב דעם פֿאָהרען מיר דאָ, די דאָקומענטען וועלכע קענען אויפֿקלערען דעם ענין זאָלען זיך געפֿינען בײַ דער אַרטיסטקע אַדאַ און עס גיט אַ סברא, אַז זי פֿיהרט זיי דאָ מיט זיך.

— דאַרפֿען מיר הייסט דאָס אַדורכזוכען דעם גאַנצען באַגאַזש?

— דאָס וואָלט געווען נישט דאָס ערגסטע, מען דאַרף אָבער וויסען, וועלכע ס׳זענען די אייגענטליכע, ס׳האַנדעלט זיך, פֿערשטעהסטו, אַ בינטעל בריף וואָס זי האָט פֿון דעם דירעקטאָר אַדאָלף גאָלד.. זאָלסטו טאַקע געדענקען, אַז ווען מיר וועלען דאָרט אין איהר באַגאַזש זוכען דאַרפֿסטו לעזען דײַן אויפֿמערקזאַמקייט נאָר אויף ליבעס־בריף, וואָס האָבען שטענדיג אַן אַנדער אויסזעהן, ווי געשעפֿטס־בריף. אַלזאָ, אין אַ שעה אַרום צו דער אַרבייט, איך רעכען, אַז צו דער צײַט וועלען זיי געהען אין רעסטאָראַן־וואַגאָן עסען. זיי וועלען זיך דאָך דאָס ערלויבען, איך וועל אויך אַלס דזשענטלמען דאָרט זיצען און עסען און דו וועסט בעאַרבייטען דעם קופּע. אַ שליסעל ווייסטו דאָך, האָב שוין, איך האָב באַלד צוגעפּילט לויט דעם וואַקס־אָפּדרוק וואָס דו האָסט מיר געבראַכט.

— אפֿשר וועלען מיר זיך טוישען מיט די ראָלען, האָט די דאַמע זיך געוואָריצעלט. אפֿשר וועל איך עסען אין רעסטאָראַן־וואַגאָן און דו וועסט בעאַרבייטען איהר באַגאַזש, ס׳וועט זײַן פֿאַר מיר מעהר אָנגענעהם און ווייניגער געפֿעהרליך.

— איך פֿערשטעה דאָס אייגענע, אָבער איך וועל פֿערהיטען פֿון אַ געפֿאַהר און נישט דערלאָזען אַז זיי זאָלען צוריקקעהרען פֿון רעסטאָראַן־וואַגאָן דעמאָלט ווען מען דאַרף נישט און צו דעם וועל איך זיכער מעהר זיך טויגען פֿון דיר.

— פֿערפֿאַלען, אַז מען מוז, איז דאָך בישטאָ קיין עצה, צי איז אָבער דער קאָנדוקטאָר ערלעדיגט?

— פֿולשטענדיג, קענסט זיך אויף מיר פֿערלאָזען, מצד דעם קאָנדוקטאָר דראָהט דיר נישט קיין שום געפֿאַהר.

— אַלזאָ, הייסט דאָס, אַז מיר געהען אויפֿ׳ן גאַנצען זיכער.

— אַזוי איז עס מײַן טייערער, נאָר אַביסעל מוט און ריזיקאָ

(פֿאָרטזעצונג קומט)

טוריסטיק און לאנדקענטשאפט

וועכענטליכע ביילאגע

וואו ס'ליגט דער סוד פון דער ענטוויקלונג פון דער געזעלשאפט פאר לאנדקענטשאפט

אין דער צייט, ווען דאס יודישע לעבען איז בעדראָהט פון אלע זייטען, סיי פון די אויסערליכע שונאים, סיי פון די אינעווייניגסטע פּאָליטישע צושפּליטערונגען, האָבען מיר זיך גענומען דעם מוט צו פּראָפּאַגירען אויף די שפּאַלטען פון דער ביילאגע „טוריסטיק און לאנדקענטשאפט" אין „נייעם פאָלקסבלאט", א זאך, וואס קען זיך, אין פלוג, אויסווייזען, אמת טאקע, פאר א שיינע אידעע, ווי א סך אנדערע פון די שיינע אידעען ווי למשל צער-בעלי-חיים, א.ד.גל. אבער נישט פאר קיין ענט שפּרעכענדע, פאר דעם איצטיגען מאָמענט.

אורטיילען אזוי, הייסט אבער, אורטיילען אויבערפלעכליך און אינגאַנצען פאַלערהאַפט, ווייל קוים פּרובירען מיר זיך אין דער אידעע און מיר בעקענען זיך מיט די ענטוויקלונגס-פאזען פון אונזער געזעלשאפט פאר לאנדקענטשאפט, וועלען מיר איינזעהן, אז טוריסטיק און לאנדקענטשאפט אויף דער יודישער גאס, איז אין איצטיגען מאָמענט, נישט בלויז א שיינע „נעבען-אידעע", נאר ממש א נויטיגקייט. וועלכע דאס לעבען אליין האט איהר ווי אונטערגערוקט:

מיט פיר יאָהר צוריק, ווען אונזער געזעלשאפט האט-זיך אלס אזעלכע אנגעהויבען בעוויזען אויף דער יודישער גאס, האט זי בעציילט ארום און ארום ביז 50 מיטגלידער, היינט, נאך א 4-יעהריגער עקזיסטענץ, ציילט זי אין לאַדז איבער 15 הונדערט מיטגלידער.

מיט 4 יאָהר צוריק, האָבען מיר נישט מעהר געהאט, ווי גוטען ווילען און גלויבען אין דער זאך, היינט האָבען מיר, אויסער גוטען ווילען און גלויבען, אויך א ריי'הע גוט פונקציאָנירענדיגע אפּאַראַטען, אין דער געשטאַלט פון פערשידענע סעקציעס און קאָמיסיעס. א פערהעלטנישמעסיג רייכע טוריסטישע ביבליאָטעק, א טעטיגען לייען-זאַל פון אלגעמיינע און ספּעציעלע צייטשריפטען, מיר האָבען הינטער זיך אַן'אימפּאָנירענדיגע צאָל פון ווייטע און נאָהנטע אויספלוגען, טוריסטישע און אפּרוה-קאָלאָניעס.

אָט‑אָ דער וואוקס און די בליץ-שנעלע טעמפּא פון דער ענטוויקלונג פון אונזער געזעלשאפט, בעווייזט אונז צום בולטסטען, ווי נויטיג זי איז געווען אויף דער יודישער גאס, און, אז זי איז נישט קיין קינסטליך-אויסגעהאָדעוועטע בלום אין דעם יודישען לעבענס-אָרגאַנזשעריע, ווייל דאס לעבען ליידט גישט קיין גענינסטעלטקייט — דאס לעבען איז רעאל און עכט.

וואו אבער דארף מען זיך זוכען די סיבה פון דער געוואלטיגער, כמעט לעגענדארער ענטוויקלונג פון אונזער געזעלשאפט? ווי אזוי פערשטייט מען מיטן שכל-הישר כאָטש בלויז אזא דער שיינונג, למשל, אז ביים היינטיגען קריזיס געפינען מענשען געלד מיטצומאכען ווייטע אויספלוגען?

אמת טאקי, א גרויסען חלק אין אונזער ענטוויקלונג האט די רעגירונג דורך אלע ארט הנחות, וואס זי האט אונז געגעבען, ווי באהן-לעגיטימאציעס, און אלע ארט אונטערשטיצונגען פאר דער טוריסטישער בעוועגונג בכלל, ווייל די רעגירונג איז כוף כל סוף געקומען צו דער איבערציינונג, אז די טוריסטישע בעוועגונג איז גורם צו דער אויפלעבונג פון דער ווירטשאפטליכער לאגע אין לאנד א. א. וו.

דעם עיקר אבער צו פערדאנקען איהר ענטוויקלונג, האט אונזער געזעלשאפט דעם פאקט, וואס זי איז אַן'אַפּאָליטישע און אומפּארטייאישע. א דאנק וואס זי נעמט אריין אין זיך, סיי דעם פיזישען, סיי דעם גייסטיגען ארבייטער. סיי אינדוסטריעלער, סיי בעלי-מלאכות, פארשטעהר פון פרייע פּראָפעסיעס און יוגענד — יעדער געפינט אין אונזער געזעלשאפט פאר זיך עפּעס אינטערעסאנטעס. עפּעס אזעלכעס, וואס אנדערע פּאָליטישע געזעלשאפטען קענען איהם נישט געבען. און נישט איינמאל שוין האָבען מיר נעהאט פאקטען, וואס עס זענען צו אונז געקומען מענשען און האָבען אויף אונזער טעטיגקייט אין תחילת געקוקט מיט אומצוטרוי און וועגען שפּעטער, צוקוקענדיג זיך צו אונזער ארבייט, געוואָרען אונזערע בעגייסטערסטע אָנהענגער און ענטוזיאַסטישע מיטארבייטער.

אהן גוזמאות און אהן צו בעריהמען זיך קענען מיר מיט דער גאנצער זיכעריקייט וועגען זיך זאָגען, אז מיר האבען פאר יעדען איינעם אומ אויסשעפּליכע זאפּאסען פון ווערטע און באמת נוצליכע אטראקציעס.

ווער עס האט א צארטע, פערבענקטע און פיינפיהלענדע נשמה, קען זיך דורך אונז אריבערכאפּען צום ים, וועלכער וועט איהם אויסשפּילען דאס גרויסע ליד פון בענקשאַפט און די בערג וועלען זיין פערבענקטע נשמה אויסהיילען מיט זייערע פרייהייטס-לידער. ווער עס קוקט רעאל און ניכטער אויפ'ן לעבען, וועט אויף אונזערע אויספלוגען האָבען די געלעגענהייט זיך צו בעקענען מיט'ן לעבען, מיט די פערשידענע ארבייטס- און לוין-בעדינגונגען, וואוינונגס- און בערופס-סטרוקטורן פון דער בעפעלקערונג אין פּוילען. ווער עס זוכט סתם צייט-פערטרייב, וועט איהם געפינען אין אונזערע טוריסטישע אויספלוגען און ווער עס ברויכט די ענטוויקלונג פון זיין קערפּער, קען איהר בעקומען אין אונזערע טוריסטישע פעלד-לאגערן און אין די ספּאָרטליך-לאנדקענטשאפטליכע אויספלוגען, וויל זיך איינער ווייטער בילדען און האט קיין געלעגענהייט נישט דערצו — קומט ער אין אונזער ביבליאָטעק, לייען-זאל, אויף אונזערע וויסענשאפטליכע און ליטעראַרישע פאָרלעזונגען. מיט איין וואָרט:—

מיר האָבען פאר יעדען דאס זייניגע און יעדער קומט און נעמט עס.

דורך דער אָרגאַניזירונג פון אונזערע טוריסטישע און אָפּרוה-קאָלאָניעס, קענען מיר מיט רעכט זאָגען וועגען זיך, אז מיר געבען א שיינעם צושטייער אויך אונזער פיזישער ענטוויקלונג און דערמיט אויך ממילא זענען מיר גורם צו דער אנערקענונג נישט בלויז פון אונזער גייסט, נאר אויך פון אונזערע קערפּערס, וועלכע איז ביי היינטיגע צייט אפשר דאס נויטיגסטע פון אלעס.

מגר. ה. רעגענוועטער.

אין 1-טען יודישען אינסטרוקטארן-לאגער
(פון אַן'אויספלוג)

אויפ'ן צווייטען טאג ארום 6 פריה, ווערען מיר אויפגעוועקט און מיר בעקומען 2 שעה צייט, אויף ארומוואשען זיך, אויפרוימען דעם לאגער און אנציסען.

אכט א זייגער פערזאמלען מיר זיך און דער לאגער-קאמענדאנט ה' פּראָף. יאזשאמבעק האלט אונז א לעקציע וועגען די צילען און בעדייטונג פון די אינסטרוקטארן-לאגערן, מיר בעקענען זיך גלייכצייטיג מיטן רעגולאמין פון אונזער לאגער און עס ווערען געשאפען רעפעראטען און פונקציעס, וועלכע ווערען צוטיילט צווישען די לאגער-אנטיילנעהמער אויף פאלגענדען אופן: קארטאגראפיע און שטח-קענטשאפט — פּראָף. יאזשאמבעק און אינזש. ריכטער; לאגער-ווירטשאפט — ה' גרילאק. גימנאסטיק — די ה"ה אייגער און גליקליך; מארש-פריגציפען — ה' גליקליך; רעטונג און היגיענע-סיסטעם אין פעלד-לאגער — פרל. צווירנער; געאלאָגיע און געאגראפיע — פּראָף. יאזשאמבעק און עטנאגראפיע מגר. טרונק. עס ווערען אויך בעשטימט טעגליכע דיזשורען, ווערענס אויסגעבען עס זענען אפּצוהיטען אז די מאהלצייטען זאלען געגעבען ווערען אין די ענטשפּרעכענדע טערמינען, ווי אויך, אז די טעגליכע פּראָגראַמען זאלען גענוי און ווי געהעריג אויסגעפילט ווערען.

נאכמיטאג מאכען מיר דעם ערשטען אויספלוג, וועמענס ציל עס איז צו בעקענען זיך מיט דעם געגעבענעם שטח. אונזער מארשרוט איז פון אונזער לאגער, לענג אויס דער איצטיגער פּויליש טשעכישען, אין פריהער עסטרייך-אונגארישען גרעניץ-פּאס, ביז אויף דעם ווארא‌ניענקער בארג-שפּיץ, וואו עס קומט פאר די ערשטע פּראקטישע לעקציע פון מאפּע - אריענטאציע, בעהעלפענדיג זיך, צום ערשטען מאל, מיט'ן קאמפּאס פון בעזארד-סיסטעם און מיטן געוועהנליכען קאמפּאס.

פון דארט מארשירען מיר ווייטער ביזן בארג-שפּיץ „פּאהארעצק", פון וואו אויס מיר זעהן גאנץ דייטליך די גאנצע מזרח-בעסקידען.

אויפ'ן „פּאהארעצק" רוהען מיר און מיר שטימען אָפּ אונזערע קארטען מיט'ן נעזעהענעם שטח און מיר האָבען גלייכצייטיג די געלעגענהייט צו בעוואונדערן דעם הערליך-שיינעם און אייגענארטיגען זון-אונטערגאנג אין די בארג-געגענד.

דער ווייטערדיגער וועג, פיהרט אונז בארגאָפּ אויף מזרח, איבער וועלדער, ביז צו דער באהן-סטאציע וואראניענקע, פון וואו דער וועג פיהרט אונז אין דער הויך אין דער ריכטונג צו אונזער לאגער.

אין לאגער, בעקענט אונז דער קאמענדאנט מיט'ן פּראָגראַם פונ'ם מארגענדיגען טאג און מיר דערוויסען זיך, אז ארום 7 פארטאג וועלען מיר אנהויבען אונזער מארש צום בארג-שפּיץ „קוקול" אין טשארנעהארע, וועמענס געאגראפישע און געאלאגישע בעדייטונג עס ווערט אונז דערקלערט.

נאכ'ן אווענדברויט פערזאמלען מיר זיך אין געצעלט, וואו מיר פערברענגען אין א הייטערער שטימונג, ביז שפּעט אין דער נאכט.

ל. ג.

שעהנע ערטער, וואס מען דארף בעזוכען אין פּוילען

דעם גאנצען פּוילישען ים-ברעג מיט די שטעט:

גדיניע — היינט א ים-פּאָרט און באד-אָרט, וועלכע ציילט לפי ערך 40 טויזענד איינוואוינער און מיט 10 יאָהר צוריק איז עס נאך געווען א קליין פישער-דערפעל.

אָרלאָווע מיט איהר הערליך שיינע וועלדער, וועלכע געפינען זיך 91 מעטער איבערן ים פלאך.

אָקסיוויע מיט דעם ים-לאמטערן, פון וואו אויס עס שפּרייט זיך אויס א מאלערישע פּאנאראַמע איבער גדיניע.

העל, א פערמעגליך, זעהר ריין און אייגענארטיג געבויט שטעטעל מיט א פישער-פּאָרט, איבערגעבויט פריש דורך דער פּוילישער רעגירונג.

יאַסטארניע, איינע פון די טיפּישע, קאשובישע פישער-ישובים.

האלעראָוויע, וואו עס געפינט זיך כמעט די שענסטע אין פּוילען אויטאָסטראַדע, וועלכע לויפט לענג-אויס דעם ים-ברעג אויף א שטח פון איינגע קילאָמעטער.

ראָזשעוויע, מיט זיין געוואלטיגען ים-לאמטערן, וועלכע איז לויט איהר ליכט-קראפט די צווייטע לאמטערן אין איירָאפּע. אין ראָזשעוויע זעהט זיך אויף די גרעסטע פּאנאראַמע פונם גאנצען פּוילישען ים-ברעג.

יאַסטזשעמביע-גורע — אויפן איירָאפּעאישען אופן אויסגעפּוצטע זומער-וואוינונג איבערן ים.

קארוויע — איינע פון די אממייסטען בעזוכטע זומער-וואוינונגען ביים פּוילישען ים.

די קאשובישע שווייץ, א געגענד צווישען קאשטשערזשינע און קארטוז, וועלכע שטעלט מיט זיך פאר. כמעט דאס שענסטע ווינקעלע פון פּוילען און וועלכעס בעזיצט א ריי'הע וועלדער, טייכען, און שטעמלעך פון וועלכע עס איז כדאי צו בעזוכען: אסטושיץ, בראָדנאָ, קאלאָדנע און אנדערע.

די שענסטע פּאנאראַמע זעהט זיך פון וויעזשיצי און גורי-טאמאווע, וועלכע ליגט נעבען קארטוז.

ווייטער איז כדאי צו בעזוכען די טוכאלער וועלדער, וועלכע פערנעהמען א שטח פון איבער 300 טויזענד קוואדראט קילאמעטער.

די בראדניצער אזערעס, וועלכע ציהען זיך פון אסטראָוויט-לובאָווסקע ביז טאמע-בראָדוקע. מיט איין וואָרט — דער טוריסט וועט געפינען אין פּאָמערן א ריי'הע זעהר אינטערעסאנטע אטראקציעס און א מאסע זעהענסווירדיגקייטען.

בלומען
(סקיצע)
פון ה. מיכאל

ווען זי האט זיך דאס ערשטע מאל געטראָפען מיט איסער'ן, האט זי שוין פער'מאגט א צעהן-יאָה-ריגען זוהן.

עס איז שווער צו זאגען פארוואס גראד דאס און נישט קיין אנדער פנים געפעלט אונדז זייער אוגנז. פארוואס גראד דארף יעדער פעריליבען זיך בפירוש אין דער און נישט אין קיין אנדערער.

שוין מיט א שטיק צייט שפּעטער האבען אידא און איסער זיך דערמאנט דעם ערשטען איינדרוק וואס זיי האבען בעקומען איינס פון צווייטען. איסער האט געזאגט:

— דו ביזט געווען אזוי פּראָסט, אזוי בעשיידען אנגעטאן, דו האסט זיך שטיל אוועקגעזעצט אין א ווינקעל, דיינע בלויע אויגען און די בלאנדע האר האבען געהאט אזא אומשולדיג אויסזעהען. די האסט אויף מיר א קוק געטאן און מיך האט גלייך עפּעס א ציה געטאן צו דיר...

— און מיר איז אזוי געפעלען געוואָרען דיין מאט'יטונקעל פנים, די פיגור און די פּאָזע דיינע, — האט אידא געזאגט, — דו ביזט געשטאנען אט דארט און גערויכערט א סיגאר און האסט אויסגעזעהען ווי א פרעמדער, עפּעס אן'אייגענארטיגער.

אין דער דאזיגער קאמפּאניע מענשען. „ווער איז דאס? וואו האב איך איהם געזעהן?" האב איך מיך אליין א פרעג געטאן. „יא, איך האב איהם ערגעץ געזעהען, כ'האב בלויז פערגעסען וואו". און עס האט מיך מיטאמאל ארומגעכאפּט עפּעס א פריידע אהן א פּאַרוואס.

ס'איז נישט געווען וואס צו האנדלען זיך אויף דעם, וואס איסער איז געוואָרען אן'אָפטער גאסט ביי אידאן אין הויז, האט זיך בעפריינדעט מיט איהר מאן, געבראכט דעם קינד מתנות. בעוויזען זיך אפט מיט זיי אין געזעלשאפט זאלבעדריט, זיי אליין פלעגען זיך איבעררעדען איבער דעם, וואס מענשען וועלען דענקען וועגען זיי.

— מען וועט אוודאי זאגען אז מיר זענען פער ליבט איינס אין צווייטען, — האט איהר איסער איינמאל א זאג געטאן, — דאס איז געווען דאס ערשטע מאל, וואס ער האט, אפילו אויף שפּאס דערמאהנט וועגען ליבע.

— לאמיר אויך אננעהמען אונטערן אָרעם. זאָלען זיי מיינען...

— אלזא ביז מארגען, ליבע מיינע!

אט אזוי האבען זיי געשפּאסט צווישען זיך. דערביי האט זיין בליק געשיינט מיט אזא מין צערטליכקייט וואס האט געריצט מעהר ווי יעדעס אנדער און זי האט איהם געענטפערט מיט א שמייכעל און מיט בליקען וואס האבען ארויסגעגעבען איהרע געפיהלען מעהר און שטארקער פון אלע שבועות אין דער וועלט. זי האט דאס אבער אליין נישט בעגריפען, ווייל זי האט נישט געזעהען איהרע אויגען אין יענעם מאמענט.

איינמאל, בשעת זיי זענען געווען אליין ביי איהר אין הויז, האט איסער זי פּלוצלונג האסטיג ארומגענומען און גענומען קושען.

„וואס טוסטו ער? ער איז פון זינען אראפּ! איך בין א פערהייראטע פרוי!..." — איז דורכגעפלויגען ביי איהר אין מוח, און זי האט ארויסגעשטרעקט די הענט אפּצושטויסען איהם, זי האט אבער מיט שרעק דערפיהלט, אז די הענט פאלגען איהר נישט, אז זיי נעהמען איהם גאר ארום, און ציהען איהם צו גאר שטארקער צו איהר...

דערנאך אז זי איז צו זיך געקומען, האט זי גענומען וויינען:

— איך בין א פערלוירענע איצט!

און זי האט איהם געהייסען, ער זאל זי פערלאזען.

זי האט זיך בעמיהט איהם אויסצומיידען, נישט געוואלט איהם זעהן, זיך געראנגעלט מיט זיך אליין, געוואלט פערשטיקען אין זיך די געפיהלען צו איהם. זי האט געליטען פיזיליך געליטען, און האט פעסט בעשלאסען איינמאל פאר אלעמאל אפּצושטויסען איהם. אלעס אז זיי האבען זיך געטראָפען, און ער האט איהר גענומען דערציהלען ווע גען דעם, ווי איינזאם און עלענד ער איז, און ווי ער ליבט זי הייס, האט זי זיך ווידעראמאל צווייבט און האט איהם בעגריפען, ארומגענומען. פון יענעם מאמענט אן האט זי בעגריפען, אז אנטקעגענשטעלען זיך איז בטל, אז גרוים און אומבעזיגבאר איז די קראפט פון דעם דאזיגען מענשען איבער איהר, און אז בלויז פון איהם הענגט איצט אפּ דאס גליק אדער דאס אומגליק פון איהר גאנצען לעבען.

זי האט זיך אנגעכאפּט פאר דער דאזיגער ליבע מיט דער גאנצער לייחענשאפט פון א דרייסיג יעהריגער פרוי, וואס האט נאך קיינמאל נישט געליבט, געפעלען איהם, בעצויבערען איהם, אויפרעגען איהם, צובינדען איהם צו זיך אלץ שטארקער און פעסטער, — דאס איז איצט געוואָרען דער איינציגער צוועק פון איהר לעבען, פון תמיד-אן אזא בעשיירטע'נע אין איהר קליידונג און אביסעל א נאכלעסיגע אין איהר אויסערליכקייט, האט זי איצט מיט אויסער'געוועהנליכער אויפמערקזאמקייט גענומען אויפפּאסען אויף זיך, שעהן מאכען זיך, פּוצען זיך.

איינמאל האבען זיי זיך צוריט וועגען זיינע

(ענדע זעה 8-טע זייט).

בלומען

(ענדע פון דער 7. זייט).

פערגאַנגענע ליבע אַפּערעס, און זי האָט דערפיהלט אַ מוראדיגע איפּערזוכט צו זיין פערגאַנגענהייט און — צו זיין צוקונפט... ער איז יונג, נישט־פערהייראַט, אינטערעסאַנט, ער קען נאָך געפעלען אַ סך פרויען, זיי קענען איהם נאָך ביי איהר צונעהמען, אַוועקרויבען.

אָט דער פחד האָט פערסמט איהר גליק.

זי האָט אָנגעהויבען צוצושטעהען צו איהם מיט אויספרעגענישען, וואו ער פערברענגט די צייט אויסער זייער הויז, מיט וועמען ער טרעפט זיך, מיט וועמען ער קען זיך, זי האָט איהם נאָכגעפאָרשט. זי האָט איהם מיט אַ כיוון אָנגעקלונגען און נישט־געוועהנליכע שעה'ן, נישט פערשטעהענדיג אַז איהר כיטרעווע וואַרפט זיך אין די אויגען, און אַז העמיש ערנידריגט זי זיך אַליין.

זי האָט געציטערט איבער איהר פערשפּעטיגטער ליבע, נישט ווויסענדיג ווי אַזוי אָפּצוהיטען און אויפצוהאַלטען זי וואָס לענגער, זי האָט זיך אַליין קאַליע געמאַכט.

זי האָט נעמעלדיג אָנגעהויבען צו פיהלען אַז ער גליטשט זיך אומבעמערקט אַרויס פון איהרע הענט, אַז זיינע געפיהלען צו איהר זענען געוואָרען עפּעס רוהיגער, געלאַסענער, ווייניגער הייס, יונגער אומגעדולדיג, די ליבע זיינע האָט אָנגעהויבען וועלקען, און פון איהר טראַנט זיך אַ קוים שפּירבאַרער ריח פון פוילעניש, ווי פון יענע בלומען, אין דער וואַזע מיט וואַסער, אויפ'ן צווייטען טאָג

מיט גרויס אויפרעגונג האָט אידאַ געוואַרט אויף דעם געבורטסטאָג איהרען, דער דאָזיגער טאָג האָט געדאַרפט זיין אומפערגעסבאַר פאַר זיי ביידען, פאַראיאָהרען, אין דעם דאָזיגען אָוענט, אין טאָגע פרען פון זייער ליבע האָבען זיי בגנבה פערלאָזען דעם רוישיגען זאַל מיט די פרעהליכע געסט, אַרויסגעשאַרט זיך אומבעמערקטערהייט און אָפּגעזונדערט זיך אין אַ פינסטער'ן צימער, דאָרט האָבען זיי זיך קראַמפּהאַפט אַרומגענומען.

זי האָט געהאָפט אַז די דיסע ערינערונגען פון יענעם אָוענט, מיט אַ יאָהר צוריק, וועט אַיצט אויפקעהרען איסער'ן הארץ צו איהר, זי זעהט איהם איצט זעלטען, איסער'ן, שוין אַ גאַנצע וואָך זינט זי האָט איהם דאָס לעצטע מאָל געזעהען. זי האָט איהם אָבער נישט פערגעסען איינצולאַדען אויף דעם היינטיגען אָוענט.

— דו געדענקסט... דעם אָוענט פאַראַיאָהרען?

— האָט זי איהם געפרעגט, און אין איהר שטים האָט עפּעס דערביי אַ ציטער געטון, — אַן ערינערונג.. צי אפשר אַ צוזאָג...

— זיכער געדענק איך, ס'איז אַ פראַגע! — האָט איסער איילענדיג געענטפערט.

און אין זיין שטים איז געווען עפּעס אַזוינס, וואָס האָט אויף איהר אָנגעיאָגט אַ שעפּעלטיגע אומרוהיגקייט, אפשר איז דאָס געווען פון זיין האַסטיג־איילענדיגען ענטפער, צי אפשר פון דער רוהיגער שטים, וואָס האָט אַפילו נישט קיין ציטער געטון?

דעם גאַנצען אָוענט איז זי געווען ווי אין אַ פיבער, אַנ'אויפגערעגטע, אַנ'אויפגערודערטע. אַנ־אויסגעפוצטע, האָט זי מיט אַ בלאָנדזשענדיגען בליק באַגעגענט די געסט, אויפגענומען די גראַטולירונגען און מיט ליידענשאַפטליכער אָנשטרענגונג צוגעהערט זיך [illegible] :

„ער, נישט ער? אָט דאָס איז שוין זיכער ער".

עס זענען אַריינגעקומען אַלץ נייע און נייע געסט, און ער איז נאָך אַלץ נישט געווען. אידאַ האָט געפיהלט אַ נישט־גוטקייט אויפ'ן האַרצען, די הענט איהרע זענען געווען קאַלט ווי אייז, זי האָט געענטפערט נישט צו דער זאַך. ענדליך האָט זיך דער הערט דער לעצטער קלונג, זי האָט אַ ציטער געטון האָט זיך האַסטיג אַ וואָרף געטון צו דער טיר. פאַר איהר איז געשטאַנען אַ שיקיינגעל מיט אַ גרויסען בוקעט בלומען און מיט אַ וויזיט־קאַרטעל. איסער האָט געשריבען, אַז, ליידער, איז ער פערנומען, ער קען נישט קומען פערזענליך, און ער שיקט איהר בלומען.

קלאַנג־קינא **CAPITOL**

היינט פרעזענטירען מיר די רייצענדע און שעהנע **SARI MARITZA** ווי אויך **HERBERT MARSCHALL** אין דעם גרויסען פילם

„ליצטאַציע פון ליבע"

אָנהייב פון די סעאַנסען אין גנוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג.

נעכסטער פּראָגראַם: „עקסטאַז"

Ogłoszenie.

Zarząd m. Łodzi w myśl art. 25 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz.U.R.P. No. 23 poz. 202) podaje do publicznej wiadomości, że na mocy art. 9 ustępu d i art. 21 ustępu a powołanego wyżej rozporządzenia przystąpił do sporządzenia szczegółowych planów zabudowania części miasta, zawartych pomiędzy:

1) torem kolei Pabjanice – Łódź-Kaliska Łódź-Kaliska – Chojny i południową granicą miasta:
2) ulicami: Miljonową, Kilińskiego, Emilji, Piotrkowską, Czerwoną, Wólczańską, Kątną, Żeromskiego przedłużoną w kierunku południowym i północnym, Drewnowską, Zgierską, Brzezińską i wschodnią granicą miasta z wyłączeniem obszaru zawartego pomiędzy ulicami:
   a) Zagajnikową, Pomorką, Konstytucyjną i torem stacji towarowej Łódź–Fabryczna,
   b) Przejazd, Sienkiewicza, Nawrot i Piotrkowską,
   c) Sienkiewicza, Narutowicza, Wierzbową, Przejazd.

Z projektami wzmiankowanych planów interesowani mogą zaznajamiać się w Wydziale Budownictwa Zarządu m. Łodzi (Pl. Wolności No. pol. 14, pok. 47) w terminie od dnia 15-go września do dnia 1-go października 1933 roku w godzinach od 13-tej do 15-tej z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych, w terminie zaś od dnia 1 października do dnia 1 listopada 1933 r. interesowani mogą zgłaszać wnioski do Zarządu m. Łodzi w sprawie tegoż planu. Łódź, dnia 30 sierpnia 1933 r.

4486 Komisarz Rządowy (—) Inż. W. Wojewódzki.

PRZETARG.

Zarząd m. Łodzi ogłasza pisemny przetarg publiczny na roboty budowlane, a to:

1) wykończenie gmachu szkolnego,
2) „ domu mieszkalnego nauczycielskiego,
3) budowę filtra biologicznego przy ul. Rokocińskiej Nr. 41 w Łodzi.

Roboty będą oddane jednej firmie.

O roboty ubiegać się mogą tylko przedsiębiorstwa i firmy koncesjonowane i zarejestrowane. Wyciąg rejestru winien być przy przetargu okazany na żądanie komisji.

Oferty pisemne na oryginalnych ślepych kosztorysach, całkowicie wypełnionych, odpowiadające zatwiedzonym „Warunkom przetargu", należy składać w Wydziale Budownictwa Zarządu m. Łodzi, Pl. Wolności 14, pokój Nr. 41, do dnia 14 września 1933 roku, godz. 11 przedpołudniem, w kopertach podwójnych, zalakowanych pieczęcią firmową, każda z napisem: „Oferta do przetargu w dniu 14.IX 1933 roku na wykończenie bud. szkolnego, domu mieszkalnego i budowę filtra biologicznego przy ul. Rokocińskiej Nr. 41 w Łodzi", podaniem nazwy i dokładnego adresu firmy.

Koperta wewnętrzna winna zawierać samą ofertę z dokładnie i wyraźnie podpisanemi załącznikami, zewnętrzna zaś — oprócz koperty z ofertą, dowód złożenia wadjum w Kasie Miejskiej w wysokości 10.000 zł.

Wadjum może być złożone w gotówce wzgl. wartościach, przewidzianych Instrukcją o sposobie oddawania i odbierania dostaw dla Zarządu m. Łodzi, ogłoszoną w Dz. Zarządu m. Łodzi Nr. 27 z dnia 7.VII 1931 roku. W razie złożenia wadjum w formie listu gwarancyjnego, należy równocześnie dołączyć zaświadczenie Min. Skarbu, że Instytucja, udzielająca gwarancji, jest upoważniona do wystawiania listów gwarancyjnych.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 14.IX 1933 roku o godz. 12 w południe.

Oferty nieodpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie nie będą rozpatrywane.

Warunki przetargu z załącznikami (ślepy kosztorys, projekt umowy, deklaracja) oraz szczegółowe informacje otrzymać można w Oddziale Architektonicznym, pokój Nr. 46 za opłatą 10 zł. od jednego kompletu.

Tam też są do przejrzenia plany odnośnych robót.

Łódź, dnia 30 sierpnia 1933 r.

ZARZĄD m. ŁODZI.

כירורגישער קאַבינעט פון דר. מעד.
J. Szreibera
געפינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9, tel. 122-95
אָפּעראַציעס, אַקאַטרונקעס, הייל און שילקעס א.ט.וו.
נעמט אָן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אָוו'
לעטשניצע־פרייזן.

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס

קוואַליפיצירטע הערען - שניידער־אַרבייטער קענען זיך זאָפאָרט מעלדען פּיעטריקאָווער 64, לינקס, 4־טער איינגאַנג, וו. 45. 4490

ס'ווערט געזוכט פון זאָפאָרט אַ קוואַליפיצירטע רעפּעזירקע צו סוויטערס ביי ראָקאַטש, וווסכאָדניאַ 34. 4491

עס ווערט געזוכט אַ רעפּעזירקע צו סוויטערס אויך קוואַליפיצירטע נייהערין מ. גאָלדבערג, קאַמיענאַ 4. 4490

פרייע פּאָסטענס

אומזיסט נעהם איך איבער צו פיהרען אַלס זשאָנדרע, ווי אויך אַלס אַדמיניסטראַטאָר. טעל. 226-24 פון 2–4 נ"מ

עס ווערט געזוכט אַ 10־ער שטריקמאַשין אויף אָפּצוק, ווי אויך אַרויסצוגעבען. זיך צו ווענדען צו סטריקאָווסקי, לימאַנאָווסקיעגאָ 14. 4494

ס'ווערט געפרויבט אַרויסצוגעבען צודאַטען אויף אַ 9־ער האַנדמאַשין. צו ערפאַהרען ביי מ. פּרינקעל, פּילנאַצנאַ 27. 4488

ראַקאַלעז

פון זאָפאָרט איבערצוגעבען אַ שטוב און אַ קיך, אָהן אָפּטרעט־געלד. ערקונדיגען זיך טעל. 174-93. 4492

צוליב אָפּרייזע אין איבערצוגעבען אַ פריש רעמאָנטירט געוועלב. פּאַסיג אויף אַלעס, צוזאַמען מיט אַ וואוינונג ביליג, שרודמיעסקאַ 7, זילבערבערג 4488

Fryzjerzy. Okazja z powodu wyjazdu sprzedam zakład fryzjerski damski i męski pierwszorzędny w centrum miasta. Oferty do adm. pod „M. P. S. 4487

שיימרען
מיט פּאַריזער שרינדען און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אָנדולאַציע און מאַניקור
ביי קערש,
סקווערא 15

עפּענטליכע וואָרנונג!

פערופענדיג זיך אויפ'ן פּסק דין פון די ד"ת ביי ר' יאָסעלע פיינער, וואָס לויטעט: — דאָס די פרוי אסתר גרינשטיין און איהר מאַן משה ריוואָלסקי מוזען זיך ביז'ן 25/8 די י. אַרויסציהען פון דער וואוינונג וואָס זיי פערנעהמען אין איך דאַרף זיי שענקען 4 יאָהר דירה־געלד וואָס ס'קומט מיר ביי זיי, און נאָך צוצאָהלען 200 זל. אויף אַ פרישע דירה, און ווייל זיי האָבען דעם פּסק — שוין צום דריטען מאָל — נישט אויסגעפיהרט, בין איך זיי דערמיט מתרה, דאָס אין פאַל זיי וועלען אין פערלויף פון צוויי טעג די וואוינונג נישט פריי מאַכען, וועל איך זיין געצוואונגען די עקסמיסיע אויסצופיהרען.

4498 מיט אַכטונג ש. גינזבערג.

שלאָסעריי־אַרבייטען,
ווי אויך אויטאָגענישע שוויימונגען, מעטאַל־באַערבייטונגען, מאַשינען־מיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאָנסטאַנטינער 11/13

ווערקשטעל **שירמס** פון און **שפּאַציר־שטעקענס**
ס. פייגענבוים
לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 19

עמפּפעהלט אין אַ רייכען אויסוואַהל פון קאָלירטע דאַמען־ און מענער־שירמס און שטעקענס צו קאָנקורענץ־פרייזען. נעהמט אָן אַלערליי רעפּאַראַטורען פון שירמס און שטעקענס.

לעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אָן קראַנקע אין אַלע ספּעציאַליטעטען
פון 9 פריה ביז 7 אַ זייגער אָוונט.
וויזיט 3 זל.

כירורגישער קאַבינעט
Dra med.
M. Kantora
איז געוואָרען איבערגעטראָגען
אויף זשעלאַנאַ 5
טעל. 112-22
נעהמט אָן פון 1–3 און פון 6–8 אָוו.
לעטשניצע־פרייזן.

Dr. Mortkowicz
האָט זיך איבערגעצויגען
— אויף —
66 Zachodnia 66
פראָנט, 2־טער שטאָק, טעל. 123-27
נעהמט אָן פון 5–7 אָוונט.

Dr. med.
S. Kantor
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
וואוינט יעצט אויף
90 פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45
נעמט אָן פון 8–2 בייטאָג און 5–9 אָוו.

צאָהן־אַרצט
Rozin-Reichowa
צוריקגעקעהרט
זגערזשער 38
(געוועזענע זגערזשער 15)
נעמט אָן פון 10–2 מיטאָג און פון 4–7 נאָכמ. צו לעטשניצע־פרייזען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5 טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום־טוב פון 9 — 1 פאַרמיטאָג.
באַזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.